

153 23
๗๒๓๖๗
๘๕

การเปรียบเทียบคุณภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา
ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป

ปริญญา วิทยานิพนธ์

ของ

วิมล สุวรรณมณี

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพมหานคร 11 โทร 3921575, 3915058

25 มี.ค. 2527

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดารวหลัก สูตร

ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2527

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

153550

การเปรียบเทียบคุณภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา
ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป

บทคัดย่อ

ของ

วิมล สุวรรณภูมิ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พุทธทศวรรษ 2527

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มี พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มบ่อยครั้งที่สุดเรียงตามลำดับ จำนวน 234 คน และนักเรียนที่ไม่มี ประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

- 1 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มี พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม
- 2 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3, ชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาที่มี พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม ทุกชั้นปีมีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 3 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปและนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็น กลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกันมีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 4 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษา ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม
- 5 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป ที่เรียนกลุ่มวิชาเดียวกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
- 6 มโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม มโนภาพแห่งตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

A COMPARATIVE STUDY OF SELF-CONCEPT AND ACADEMIC ACHIEVEMENT
BETWEEN AGGRESSIVE AND NONAGGRESSIVE GROUP BEHAVIOR
OF VOCATIONAL STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

WIMOL SUWANMANEE

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1984

The purposes of this research were to compare self-concept and academic achievement of the aggressive and nonaggressive group behavior of vocational students, and to investigate the relationship between self-concept and academic achievement.

Two hundred and thirty four aggressive group behavior students were randomly drawn from vocational schools, where fighting occurred most frequently, according to the records of the Student Inspector Department, and two hundred and forty were randomly assigned from vocational schools as a nonaggressive group behavior. A questionnaire on self-concept was distributed to the samples.

The results of this study are as followed

1. Self-concept of the nonaggressive group behavior students was higher than those aggressive group behavior students
2. There were significantly different self-concept between 1st and 3rd, and 2nd and 3rd year students of those nonaggressive group behavior, while there were nonsignificantly different self-concept among 1st, 2nd and 3rd year aggressive group behavior students
3. There were nonsignificantly different self-concept among those students in different vocational field in both aggressive and nonaggressive group behavior.
4. Nonaggressive group behavior students had higher academic achievement than aggressive group behavior students
5. There were significantly different academic achievement between aggressive and nonaggressive group behavior in same vocational field.

6. Positive relationship between self-concept and academic achievement was significantly found in nonaggressive group but nonsignificantly found in aggressive group.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโทฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิตของมหา วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

ดร. ส=

ประธาน

ม.ล. ๒

กรรมการ

ดร. ส=

ประธาน

ม.ล. ๒

กรรมการ

ดร. อ/ร

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลลนา พรพัฒน์กุล และ อาจารย์สมเกียรติ พิพพัตต์น์ อาจารย์ ทั้งสองท่านนี้ได้กรุณาให้คำแนะนำ เกี่ยวกับวิธีการวิจัย การใช้สถิติสำหรับการวิจัย การ เรียบเรียงและตรวจแก้ภาษาในการเขียนปริญญานิพนธ์ ทั้งยังให้ความอบอุ่นและกำลังใจแก่ ผู้วิจัยค้นหาที่ ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับคำแนะนำช่วยเหลือ เกี่ยวกับการใช้สถิติ สำหรับการวิจัย และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมมา และ อาจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กล่าววามมานี้ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วย ผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง และอาจารย์ประจำชั้นในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และลูกศิษย์ทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือ ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ คุณย่า และญาติ ๆ ทุกคนที่ ให้การสนับสนุนในการศึกษา เสนอมา และเป็นกำลังใจอันสำคัญในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ

วิมล สุวรรณงณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพแห่งตน	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	21
สัมมนิฐานในการศึกษาค้นคว้า	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	25
ประชากร	25
กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30

4	ผลการวิเคราะห์หัตถ์ฉลุ	34
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หัตถ์ฉลุ	34
	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป	38
	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน	39
	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน	41
	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป ที่เรียนระดับชั้นเรียนเดียวกัน	42
	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกัน	45
	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกัน	46
	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาเดียวกัน	47
	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป	49
	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนระดับชั้นเรียนเดียวกัน	50
	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มวิชาเดียวกัน	53
	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป	55

ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

อาชีพศึกษาที่ผิดปกติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม	.. .. .	56
5 สรุปลผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	. . . . .	57
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	.. .. .	57
วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	.. . . .	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	. . . . .	58
อภิปรายผล	.. . . .	60
ข้อเสนอแนะ	. . . . .	65
บรรณานุกรม	... .	67
ภาคผนวก	....	73

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล	36
2	เปรียบเทียบคุณภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป	38
3	เปรียบเทียบคุณภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนระดับ ชั้นเรียนต่างกัน	39
4	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายอยู่ในเรื่องมโนภาพแห่งตนของนักเรียน อาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน	40
5	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน	41
6	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1	42
7	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 2	43
8	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 3	44
9	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า และกลุ่มช่างยนต์	45
10	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้าและกลุ่มช่างยนต์	46
11	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า	47

12	เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มช่างยนต์	48
13	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป	49
14	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1	50
15	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 2	51
16	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 3	52
17	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า	53
18	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างยนต์	54
19	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อาชีวศึกษาทั่วไป	55
20	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม	56
21	แสดงค่าอำนาจจางแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่ขัดกับปกติฐาน (norm) ของสังคม มีอยู่หลายประการด้วยกัน เช่น การแต่งกายที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่เคารพเชื่อฟังบิดามารดา ครูอาจารย์ มีวุ่นวายและตดเถียง และตีตบให้โทษ เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้เป็นปัญหาต่อการจัดการศึกษา สร้างภาระให้โรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ที่จะต้องหาแนวทาง วางมาตรการแก้ไขเพื่อลดการกระทำดังกล่าวให้หมดสิ้นไป ช่วยให้นักเรียนเป็นบุคคลที่สังคมต้องการ คือ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะที่จะประกอบอาชีพได้ตามสมควร มีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางจิต มีคุณธรรมและระเบียบวินัย

✓ ในบรรดาพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่ขัดกับสังคมนั้น พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นหนักใจ ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสนใจมากที่สุดประการหนึ่ง ได้แก่ การก่อการทะเลาะวิวาทยกพวกตีกันของนักเรียนอาชีวศึกษา หรือเรียกว่าพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม นับเป็นข่าวที่เกิเกิดขึ้นบ่อย ๆ ซึ่งสาเหตุแห่งการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น นักพฤติกรรมศาสตร์คาดคะเนว่าอาจจะเนื่องมาจาก นักเรียนอาชีวศึกษามีแรงผลักดันในบุคลิกภาพสูง เช่น มีปมด้อย มีภาพพจน์แห่งตนเอง บกพร่อง ตีความหมายของความเป็นชายว่าต้องใช้กำลังต่อสู้ และยังหาทางสายกลางระหว่างความสมยอมและความก้าวร้าวไม่ได้ หรือยึดเหนี่ยวกับกลุ่มมาก (Group Identification) จึงมีพฤติกรรมก้าวร้าวบ่อยและรุนแรงกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (สุภา มาลากุล อ. อรุณยา และคนอื่น ๆ 2520 1 - 2) นอกจากนี้ พฤติกรรมก้าวร้าวอาจเกิดจากการเลียนแบบ เด็กที่มีบิดามารดา ครู อาจารย์ หรือคนใกล้ชิด เป็นผู้ที่มีความก้าวร้าว ก็จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะเด็กจะลอกเลียนแบบความก้าวร้าวที่ประสบบ่อยเป็นประจํา ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ เบอร์โควิทซ์ (ส่วนา พรพัฒน์กุล 2525 3 อ้างอิงมาจาก Berkowitz) ซึ่งพบว่า พฤติกรรม

ก้าวร้าวของเด็กกล้าเหตุหนึ่งมาจากครูเป็นตัวแบบ ครูที่เล่นโดยใช้ความก้าวร้าวคอยคุมพฤติกรรม
ของเด็กมากเกินไป เด็กจะเลียนแบบความก้าวร้าว นั้น แต่ก่อนพฤติกรรมนี้ไว้ภายใน ไม่
แสดงออกเนื่องจากกลัวถูกทำโทษ แต่ถ้าเมื่อใดการทำโทษหรือการควบคุมพฤติกรรมเด็ก
ลดย่นลงหรือไม่มีเลยหรือเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เหมาะสม พฤติกรรมก้าวร้าว นั้นก็จะปรากฏ
ให้เห็นอย่างเด่นชัด

✳️ [ถ้าพิจารณาตามอายุของนักเรียนอาชีวศึกษาพบว่า จะมีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี
ซึ่งอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย ทางจิตวิทยาถือว่าเป็นวัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังที่ เดโช ส่วนานนท์ (เดโช ส่วนานนท์ 2514 93)
กล่าวว่า) วัยรุ่นตอนปลายเป็นวัยที่เด็กต้องปรับตัวมาก เพราะเป็นวัยระหว่างความเป็นเด็กกับ
ความเป็นผู้ใหญ่ จึงเป็นระยะชีวิตที่ก่อความเดือดร้อนไม่สบายใจแก่ไปตามารตา สร้างความ
วุ่นวายเป็นปัญหาแก่ชุมชนทั่วไปอยู่บ่อย ๆ เช่น ไม่เรียนหนังสือ เกะกะเกเร ชวนกันทะเลาะ
วิวาท เป็นอาชญากร หรือเป็นทาสยาเสพติด เป็นต้น ทางกองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา
ก็ได้กล่าวถึงสาเหตุการทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกันของนักเรียนอาชีวศึกษาไว้ว่า เกิดจากการ
ขาดความเอาใจใส่ ไม่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว การควบคุมของโรงเรียนไม่รัดกุม
เด็กมีปมด้อย และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกชักร้า (กรมพลศึกษา กองสารวัตรนักเรียน
2526 6)

[จากสถิติที่รวบรวมโดยกองสารวัตรนักเรียนพบว่า ในปี พ.ศ. 2525 มีนักเรียน
อาชีวศึกษายกพวกตีกัน 98 ครั้ง (กรมพลศึกษา กองสารวัตรนักเรียน 2526 1 - 4)
ทำให้ภาพพจน์ของนักเรียนอาชีวศึกษาและสถาบันการศึกษาระดับนี้ตกต่ำลง ประช่าชนมองสถาบัน
อาชีวศึกษาว่าเป็นแหล่งผลิตนักเลง สร้างปัญหายุ่งยากให้แก่สังคม ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่
ต้องการให้บุตรหลานของตนเข้าเรียนต่อสายอาชีวศึกษา เพราะกลัวว่าจะเสียคนตามเพื่อนไปด้วย
ในส่วนตัวของนักเรียนเอง เมื่อเกิดการทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน ก็ย่อมจะต้องได้รับบาดเจ็บ
ทรัพย์สินเสียหาย หรือบางครั้งอาจถึงแก่ชีวิต พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มส่งกล่าวน่าจะส่งผล
ต่อการศึกษาเล่าเรียน ทำให้เสียการเรียนไปด้วย เนื่องจากว่ามีความวิตกกังวล กลัวถูกลงโทษ

จากผู้ปกครอง โรงเรียน หรือกฎหมายบ้านเมือง ก้าวถูกแกแค้นจากคู่วาท หรือถ้าบาดเจ็บ ก็ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนตามปกติได้ สาเหตุเหล่านี้จะทำให้การศึกษาเล่าเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบว่า/นัก เรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนัก เรียนอาชีวศึกษาทั่วไป จะมีมโนภาพแห่งตน (Self-Concept) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่ อย่างไร และมีมโนภาพแห่งตนจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะใด /ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาทางปรับปรุง ส่งเสริม การศึกษาของนัก เรียนอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้นัก เรียนรู้จักปรับตัว มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และสามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มให้หมดไปในที่สุด อันจะเป็นการเสริมสร้างภาพพจน์ของนัก เรียนอาชีวศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษาให้เป็นที่ เชื่อถือศรัทธาแก่ประชาชนทั่วไปดียิ่งขึ้น และที่สำคัญที่สุด คือ นักเรียนที่มีคุณภาพเหล่านี้ จะได้ออกไปเป็นพลเมืองดีของสังคม เป็นกำลังสำคัญของชาติ ช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ สังคม และมีความมั่นคงสืบไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนัก เรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนัก เรียนอาชีวศึกษาทั่วไป
- 2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนัก เรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนัก เรียนอาชีวศึกษาทั่วไป
- 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนัก เรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนัก เรียนอาชีวศึกษาทั่วไป

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

- 1 การที่ได้ทราบว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปในกลุ่มใดมีมโนภาพแตกต่างกัน จะ เป็นแนวทางในการเสนอแนะผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่มีมโนภาพแห่งตนด้อยให้ดีขึ้น
- 2 การที่ได้ทราบว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปในกลุ่มใดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ากัน จะ เป็นแนวทางเพื่อเสนอผู้เกี่ยวข้องในการปรับปรุงการศึกษาให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3 การทราบความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะ เป็นแนวทางในการพัฒนาภาพแห่งตนอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่เรียนระดับปวช ปีการศึกษา 2526 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน เขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม จำนวน 234 คน และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป จำนวน 240 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 474 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม ใช้วิธีเจาะจง (Purposive Random Sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่าง 234 คน จากทะเบียนประวัติของนักเรียนที่ยกพวกตีกันอย่างน้อย 2 ครั้ง ซึ่งได้จากโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม โดยยึดสถิติของกองสำรวจตัวนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2526 ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม แต่มีสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ส่วหาวิชาที่เรียน การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนใกล้เคียงกับพวกแรก ซึ่งกองควบคุมและติดตามการ

ปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นผู้จัดกลุ่มโรงเรียน และผู้สมัครเรียนมา 240 คน

2 ตัวแปรที่ศึกษา

2 1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2 1 1 ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษา แบ่งเป็น

2 1 1 1 พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม

2 1 1 2 พฤติกรรมปกติทั่วไป

2 1 2 ระดับชั้นเรียน แบ่งเป็นระดับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3

2 1 3 สาขาวิชาที่เรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเทคนิค ช่างวิทยุ

กลุ่มที่ 2 ช่างโลหะ ช่างยนต์ ช่างเปื้อม ช่างกลโรงงาน

2 2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2 2 1 มโนภาพแห่งตน

2 2 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ระดับ ปวช. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2526 ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1 1 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม หมายถึง นักเรียนที่มีประวัติในการแสดงออกด้วยความรุนแรงทางกาย เช่น ยกพวกตีกัน ก่อการวิวาทอย่างน้อย 2 ครั้ง ซึ่งได้มาจากทะเบียนประวัติของโรงเรียนที่มีนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

1 2 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป หมายถึง นักเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

2 ระดับชั้นเรียน หมายถึง ระดับชั้นที่นักเรียนอาศัยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่

3 สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาที่นักเรียนอาศัยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ภาษาอังกฤษ วิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิชาโทรคมนาคม วิชาวิทยุ

กลุ่มที่ 2 วิชาโลหะ วิชายนต์ วิชาเชื่อม วิชากลึงงาน

4 มโนภาพแห่งตน (Self-Concept) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในด้าน

4.1 รูปร่างลักษณะและบุคลิกภาพ หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลที่มีต่อตนเอง ในด้านรูปร่างและลักษณะโดยส่วนรวมของตน เช่น ลักษณะท่าทาง การพูดจา รูปร่างหน้าตา เป็นต้น

4.2 ความวิตกกังวล หมายถึง สภาพเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับอันตรัยทั้งหมดที่ทำให้บุคคลมีความตึงเครียด ไม่สงบ ไขว่คว้าใจ

4.3 สติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในเรื่องการเรียน และความพึงพอใจในโรงเรียน

4.4 ความสุขความพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลที่มีต่อตนเอง ด้านความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ และความพอใจในสภาพที่ตนประสบ

4.5 ความรู้สึกในความเป็นชาย หมายถึง ความรู้สึกที่ต่อการแสดงออกของบุคคลในฐานะที่เป็นชาย

4.6 ทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน หมายถึง ผลรวมของความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ซึ่งบุคคลที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบนี้วัดได้จากการตอบแบบสอบถามมโนภาพแห่งตนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คะแนนที่ได้จากเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่างปี (G.P.A.) ที่นักเรียนเก็บสะสมไว้ตั้งแต่เข้าเรียนจนถึงวันที่ทำการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

ความก้าวร้าวเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งของบุคคล นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของความก้าวร้าวแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อทางทฤษฎีของแต่ละคน เช่น เฟลสบาค (Feshbach 1956 338) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการระบายอารมณ์ที่ตึงเครียด ซึ่งสอดคล้องกับคำจำกัดความที่ บารุค (Baruch 1949 254) ให้ความหมายว่าความก้าวร้าวเป็นการระบายปลดปล่อยความรู้สึกโกรธ ความกลัว ความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ ออกมา

บัล (Buss 1961 1) ให้ความหมายของความก้าวร้าวไว้หลายประการ คือ

- 1 ความก้าวร้าวเป็นสื่อในการตอบสนองต่อผู้ทำโทษ
- 2 ความก้าวร้าว หมายถึง การตอบสนองต่ออินทรีย์อื่น ๆ ที่มาเร้าเพื่อให้เกิดอันตราย

3 ความก้าวร้าวเป็นการลงใจที่จะทำร้ายผู้อื่น

กอร์แมนสัน (Berkowitz 1970 3 citing Goranson and) กล่าวไว้ว่า

ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ และทำให้ผู้อื่นหรือตนเองได้รับความเจ็บปวด เสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา

ลอร์แมน (Kaufman 1970 15 - 16 citing Lorenz and) ให้ความ

ความหมายความก้าวร้าวในเชิงทฤษฎีสัญชาตญาณว่า ความก้าวร้าว เป็นเพียงวิธีการที่ทำให้มนุษย์หรือสัตว์บรรลุเป้าประสงค์ที่ฉวยความก้าวร้าว ตัวอย่างเช่น การทำสงคราม มีความประสงค์เพื่อให้เกิดการกระตุ้นทางเศรษฐกิจหรืออื่น ๆ แต่การกระทำก้าวร้าวต่อกันนั้น เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางเท่านั้น ซึ่งจุดหมายนั้นฉวยความก้าวร้าว หรือการที่พ่อแม่ตลกเพื่ออบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ฉวยจุดประสงค์จะก้าวร้าวต่อลูกแต่อย่างใด

✓ นอกจากนี้ ส่วนา พรพจน์กุล (ส่วนา พรพจน์กุล 2525 3) ให้นิยามไว้ว่า โดยทั่วไปแล้ว ความก้าวร้าวเป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อความคับข้องใจ (Frustration) ผู้ที่แสดงความก้าวร้าวมักมีความคับข้องใจสูง ในวัยเด็กความก้าวร้าวที่เด็กแสดงออกมักจรุนแรง โดยมีจุดมุ่งหมายของ ความก้าวร้าวเพื่อความเด่น เป็นที่สนใจของบุคคลอื่น ต้องการอำนาจ ก้าวสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอเมริกันเชื่อกันว่า อำนาจคือทรัพย์สินสมบัติ ดังนั้น ผู้ชาย จะก้าวร้าวมากกว่าผู้หญิง

ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ความก้าวร้าว เป็นพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อระบายความเครียด ความคับข้องใจของบุคคล ซึ่งอาจแสดงออกโดยทาง คำพูด ภาษา การกระทำต่อร่างกายหรือ ทำลายทรัพย์สินก็ตาม

✓ จากการค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดเห็น ทฤษฎีความก้าวร้าว พบว่ามีแนวทางใหญ่ ๆ อยู่ 3 แนวทาง หรือ 3 ทฤษฎี ตามที่นักจิตวิทยาได้ศึกษา ค้นคว้าไว้ คือ

1. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรม

ฟรอยด์ (Freud 1937 5) กล่าวว่า ความก้าวร้าวมาจากสัญชาตญาณ การดำรงพันธุ์ (Sexual Instincts) คือ เมื่อไม่ได้รับการบำบัดทางเพศแล้ว คนเราจะเกิด ความก้าวร้าวได้ ฟรอยด์เชื่อว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 อย่าง คือ

- 1. สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instincts)
- 2. สัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต (Death Instincts)

ในเรื่องนี้ ฟรอยด์ ได้อ้างถึงเรื่อง มาโสคิสซึม (Masochism) และซาดีสซึม (Sadism) ว่า มาโสคิสซึมเป็นแนวโน้มที่จะเพิ่มความสูญเสียจากการทำลายตัวเอง ซึ่งเป็นผล มาจากความต้องการทำลายหรือก้าวร้าวต่อตัวเอง ถือเป็นสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการก้าวร้าวต่อผู้อื่นนั้นไม่สามารถจะแสดงออกมาได้ง่าย ๆ จึงต้องหันมาทำร้ายตัวเอง ฟรอยด์ เห็นว่า คนที่มีลักษณะเช่นนี้ มีความรู้สึกผิด (Guilt) ติดอยู่ใน สติไร้สำนึก (Unconscious) เช่น ตอนเด็กได้รับการลงโทษจากพ่อแม่ ผู้ซึ่งมีอำนาจเหนือตน จึง ต้องการลงโทษทำร้ายพ่อแม่เป็นการตอบแทนบ้าง แต่ไม่อาจจะแสดงออกได้ จึงต้องหันมาทำร้าย

ตนเอง ส่วน ชาดีลิม เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลาหรือก้าวร้าวที่ชอบ แสดงออกต่อผู้อื่น พรอยด์ จึงเห็นว่าถ้าคนเราไร้สีทางปลดปล่อย ย่อมเกิดการก้าวร้าวมาก ฉะนั้น อย่าให้บุคคลเก็บกดความก้าวร้าวไว้มากนัก ควรหาทางปลดปล่อยความก้าวร้าวออกมา ในทางที่สังคมยอมรับและไม่เป็นที่เดือดร้อนต่อผู้อื่น

2 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

นักจิตวิทยาที่เชื่อในทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า สภาพสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งจะก่อให้เกิดความก้าวร้าวได้ ทฤษฎีนี้แบ่งออกเป็น 2 แนว ได้แก่

2.1 สัมพันธฐานความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ มิลเลอร์ และ ดอลลาร์ด (ประพันธ์ สุทรवास อ้างอิงมาจาก Miller and Dollard) เชื่อว่า คนที่มีความคับข้องใจ คือ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกิดจากคนนั้นถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุความสำเร็จ ย่อมจะเกิดความก้าวร้าวได้ เมื่อคนเรากลับใจ จะเกิดภาวะคับข้องใจ ซึ่งจะถูกสะสมไว้ทีละเล็กละน้อย จนในที่สุดเกิดเป็นความก้าวร้าวได้ และคนที่ถูกก้าวร้าว คือ ผู้ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ (Frustrater) นั้นเอง

2.2 ทฤษฎีสัญญาความก้าวร้าว เบอร์โควิทซ์ (Berkowitz 1970 312) เห็นว่า พื้นฐานของคนที่ถูกก้าวร้าวที่เกิดจากความคับข้องใจ แต่จะแสดงความก้าวร้าวออกมามากหรือน้อยหรือไม่แสดงเลยนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่จะต้องสัมพันธ์กัน ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อยแต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้ หากมีความคับข้องใจแม้มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดความก้าวร้าว ฉะนั้น วิธีการแก้ไขก็คือ ควรหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะกระตุ้นให้เกิดความก้าวร้าว

3 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นความสำคัญของ การเรียนรู้โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้ได้ ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง แบนดูรา และ วอลเตอร์ (Bandura and Walter. 1963 40) พบว่า เมื่อบุคคลเห็นตัวอย่างความก้าวร้าว

และได้ทำพฤติกรรมนั้นบ้าง ปรากฏว่าได้รับรางวัล คนเราก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก
ทฤษฎีนี้เน้นแรงเสริม (Reinforcement) กล่าวคือ ถ้าได้แรงเสริมทางบวก บุคคลก็จะ
แสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป แต่ถ้าได้แรงเสริมทางลบก็จะเลิกพฤติกรรมนั้น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว

บัล (Buss 1961 176) ได้รวบรวมผลวิจัยของกนกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้สเกล
ความมุ่งร้าย (Hostility Scale) เป็นเครื่องวัดความก้าวร้าว ผลปรากฏว่า
พวกอาชีพค้าขาย มีความก้าวร้าวมากกว่าพวกที่ไม่ใช่อาชีพค้าขาย
นักโทษมีความก้าวร้าวหรือมุ่งร้ายมากกว่านิสิตในมหาวิทยาลัย
คนภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา มีความก้าวร้าวมากกว่าคนภาคอื่น ๆ

✓ ชาร์เจนท์ (Berkowitz 1962 79 citing Sargent 1948) ได้
ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรทางสังคมที่มีผลต่อความก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่น
การที่เด็กวัยรุ่นเติบโตมาจากแหล่งเสื่อมโทรม มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการต่อสู้
ทั้งกับคู่อริที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันและนอกกลุ่ม เป็นการแสดงความก้าวร้าวที่ไม่ใช่ถูกกระตุ้นด้วย
ความโกรธ แต่เป็นการแสดงออกเพื่อไปสู่จุดหมายที่เป็นเป้าหมายของกลุ่มเพื่อให้กลุ่มยอมรับ
ในกรณีเช่นนี้อิทธิพลของสังคมจึงเป็นสิ่งที่เสริมกำลังของก้าวร้าวของแต่ละบุคคลในกลุ่มสังคม
นั้น ๆ ทำให้การแสดงความก้าวร้าวของบุคคลในแต่ละสังคมแตกต่างกันออกไป แชลส์ดี และ
ลอเรนซ์ (Berkowitz 1962 87 citing Chasdi and Lawrence and) ได้ทดลอง
การลงโทษที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก การเล่นตุ๊กตา โดยศึกษาเด็กอนุบาล
จำนวน 23 คน อายุระหว่าง 3 - 6 ปี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง
ทั้งสองกลุ่มเล่นตุ๊กตาเหมือนกันอยู่ 4 ครั้ง กลุ่มทดลองจะถูกลงโทษโดยการตีเตียนในการ
ก้าวร้าวแต่ละครั้งที่เขาแสดงออกในระหว่างเล่นตุ๊กตาครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 เด็กในกลุ่มทดลองนี้
จะแสดงการเป็นปรีชาในในการเล่นตุ๊กตาน้อยกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้เพราะเขาได้เรียนรู้ในการ
ยับยั้งพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษและการตีเตียน

กิน (ประพันธ์ สุทธาวาส 2519 16 อ้างอิงมาจาก Geen 1969) ได้ทำการทดลองความก้าวร้าวกับนิสิตในมหาวิทยาลัย ผลปรากฏว่า นิสิตที่ถูกเร้าโดยการช็อตด้วยไฟฟ้า จะก้าวร้าวต่อผู้สมัครร่วมคิดในปริมาณที่เข้มข้นกว่านิสิตที่ถูกเร้าด้วยเรื่องจากหนังสือทางเพศ นอกจากนี้เขายังเห็นว่า การกระตุ้นหรือเร้า เป็นสิ่งสำคัญในการจัดกระทำให้เกิดความก้าวร้าว เขาทดลองเรื่องนี้โดยใช้เสียงรบกวน (Whitenoise) เป็นตัวกระตุ้น โดยจัดให้ผู้ถูกทดลองกลุ่มหนึ่งดูภาพยนตร์ที่แสดงการต่อสู้ที่รุนแรง ในขณะที่ดูให้ได้ยินเสียงรบกวนด้วย แล้วให้โอกาสผู้ถูกทดลองกลุ่มนี้แสดงความก้าวร้าวต่อคนอื่นได้หลังจากดูภาพยนตร์แล้ว ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งให้ดูภาพยนตร์ที่แสดงการต่อสู้รุนแรง เช่นเดียวกัน แต่ขณะที่ดูไม่ถูกกระตุ้นด้วยเสียงรบกวน แล้วให้โอกาสผู้ถูกทดลองกลุ่มหลังนี้แสดงอาการก้าวร้าวต่อคนอื่นได้เช่นกัน ผลปรากฏว่า ผู้ถูกทดลองที่ดูภาพยนตร์ที่ก้าวร้าวและถูกกระตุ้นด้วยเสียงรบกวน แสดงอาการก้าวร้าวมากกว่าผู้ถูกทดลองอีกกลุ่มหนึ่ง

วัลเดส (Valdes 1970 631 - 642) ศึกษาเด็กฟิลิปปินส์ พบว่า เด็กที่ถูกละเลย ทอดทิ้ง มักจะเป็นเด็กที่มีความก้าวร้าว คับข้องใจ ปรับตัวไม่ได้ และมุ่งร้าย โยนิม เคียนอิง และ คอลลาด (Chyou Nlem, Tien-Ing and Collard. 1972 95) ศึกษาคนต่างวัฒนธรรมโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กจีนไต้หวัน และเด็กอเมริกัน อายุ 4 ขวบ ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กจีนก้าวร้าวน้อยกว่าเด็กอเมริกัน แต่การแสดงออกขณะที่ก้าวร้าวนั้น เด็กจีนแสดงออกรุนแรงกว่าเด็กอเมริกัน นอกจากนี้ เทเลอร์ และคนอื่น ๆ (Tayler and others 1973 691 - 692) ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและลงโทษ เด็กจะไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อพ่อแม่ แต่จะแสดงอาการก้าวร้าวต่อกลุ่มเพื่อน

ดูบ และ วูด (ประพันธ์ สุทธาวาส 2519 15 อ้างอิงมาจาก Doob and Wood 1972) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับความก้าวร้าว โดยให้ผู้ถูกทดลองทำงานร่วมกับผู้สมัครร่วมคิด (Confederate) ซึ่งเข้าใจวิธีการทดลองนี้ ในขณะที่ทำงานร่วมกัน ผู้สมัครร่วมคิดมีโอกาสกลั่นแกล้งผู้ถูกทดลอง หลังจากนั้นแบ่งผู้ถูกทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มที่ 1 มีโอกาสแก้แค้นผู้สมัครร่วมคิดก่อน 1 ครั้ง กลุ่มที่ 2 ไม่มีโอกาสแก้แค้นเลย จากนั้นให้ผู้ถูกทดลองทั้งสองกลุ่มแสดงอาการก้าวร้าวกับผู้สมัครร่วมคิด ผลปรากฏว่า ผู้ถูกทดลองกลุ่มที่ 1 แสดงความก้าวร้าวต่อผู้สมัครร่วมคิดน้อยกว่าผู้ถูกทดลองกลุ่มที่ 2

สก๊อต และคนอื่น ๆ (Scott and others. 1967 53 - 63) ได้ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชายอายุ 4 ขวบในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง ครุฑะใช้แรงเสริมทางสังคม คือ ให้คำชมเชยและให้ความสนใจเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และขณะเดียวกันครูไม่ให้การเสริมแรงเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวพบว่า ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจาก 41 ครั้ง เหลือเพียง 10 ครั้ง

⊖ สำหรับการวิจัยในประเทศไทยนั้น มัญชรี บุณนาค (มัญชรี บุณนาค 2514 63) ได้ศึกษาพบว่า เด็กในกรุงเทพมหานครและเด็กต่างจังหวัดมีบุคลิกภาพด้านความก้าวร้าวในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

⊕ ประพันธ์ สุทธาวาส (ประพันธ์ สุทธาวาส 2519 38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความก้าวร้าวและการอบรมเลี้ยงดูพบว่า เด็กชายและเด็กหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน มีความก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เด็กชายมีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งจะมีความก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

✓ สุภา มาลากุล ฌ อยุรยา และคนอื่น ๆ (สุภา มาลากุล ฌ อยุรยา และคนอื่น ๆ 2520 23 - 24) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มของนักเรียนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพฯ มหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,600 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีอายุน้อยที่สุดจะมีความก้าวร้าวเป็นกลุ่มมากที่สุด และนักเรียนแผนกที่ใช้ลมมองไม่มีโอกาสจะออกแรงทางกาย มีความก้าวร้าวมากที่สุด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพแห่งตน

ความหมายของ "ตน" (Self)

เจอร์ซิล (Hurlock 1974 21 citing Jersild n.d.) ได้ให้ความหมายของ "ตน" ไว้ว่า "ตน" เป็นผลงานอันสุดท้ายของความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับตนว่า "ตน" เป็นอะไร และที่ผ่านมา "ตน" เป็นอย่างไร และ "ตน" จะทำอะไรต่อไป

✓ โรเจอร์ส (สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2514 : 3 - 4 อ้างอิงมาจาก Rogers' (n, d))
ได้ให้ความหมายของ "ตน" ไว้ว่า หมายถึง ที่ค้นคิด และความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งมีคุณลักษณะ
ดังนี้

1. ตน พัฒนามาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยมีการประเมินค่าตัวเองทุกครั้ง
2. ตนจะรับค่านิยมมาจากผู้อื่น ซึ่งอาจรับรู้มาในสถานการณ์ที่บิดเบือนไปจากความ
เป็นจริง
3. ตน จะดิ้นรนต่อสู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องเข้าใจใน "ตน" เช่น ไม่ยอมรับ
ค่านิยมใหม่ที่ขัดกับค่านิยมเดิม
4. อินทรีย์จะมีพฤติกรรมไปตาม "ตน" เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตน
5. ตน อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้

✓ ไอเซนคค์ และคนอื่น ๆ (Eysenck and others 1979 971) ได้ให้ความหมาย
ของ "ตน" ไว้ว่า ตน เป็นผลรวมของพฤติกรรมของบุคคล ตนของบุคคลเป็นผลรวมทั้งหมด ซึ่งเขา
สามารถเรียกว่าเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ลูรางก์ โค้วตระกูล (ลูรางค์ โค้วตระกูล
2511 135) ที่กล่าวว่า ความรู้สึกและการรับรู้ "ตน" นั้น นักจิตวิทยาถือเป็นแกนของพฤติกรรม
ของบุคคลที่แสดงออกมา หรือเป็นแบบแผนในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคม ที่เราเรียกว่า
บุคลิกภาพของบุคคล ฉะนั้น การจะเข้าใจคน จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความรู้สึกและการรับรู้ "ตน"
ของเขาด้วย

/ ลัมฮัย ชินะตระกูล (ลัมฮัย ชินะตระกูล 2517 8) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับ "ตน"
ว่า ตน พัฒนาขึ้นมาจากการเรียนรู้ซึ่งสะสมมาแต่กำเนิด การเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากประสบการณ์
ที่บุคคลได้ตอบสนองความต้องการของเขา เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาพสมดุล การที่บุคคลพยายาม
สนองความต้องการนี้เอง ทำให้เขาปะทะกับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุและสังคม ตามวิธีการที่เขาคิดว่า
เหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ

จากความคิดเห็นข้างต้น พอสรุปได้ว่า "ตน" เกิดจากการพัฒนาทางการเจริญเติบโตของ
แต่ละบุคคล รวมทั้งพัฒนาการทางด้านสังคมของเขาด้วย เพื่อให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและ

ทำให้ตนเองได้รับความพอใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั่วไป เมื่อบุคคลมีโอกาสปฏิสัมพันธ์มาก ย่อมสามารถเก็บเอาสิ่งที่ตนได้เรียนรู้และรับรู้สะสมไว้มาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบุคคลได้สะสมมา ตั้งแต่ยังเป็นทารก การเรียนรู้ที่สำคัญนั้นบุคคลมักจะนำเอา "ตน" ไปประเมินเปรียบเทียบกับคนอื่น ที่ได้พบเห็นหรือได้ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การที่บุคคลรู้จักเปรียบเทียบกับผู้อื่นนี้เอง จึงทำให้เกิดมโนภาพแห่งตนขึ้น เช่น เด็กรู้ว่า ตนเรียนไม่เก่ง ตนเป็นคนอ้วน ตนเป็นคนมีเหตุผล ดังนั้น มโนภาพแห่งตนจึง เป็นสิ่งสำคัญ เป็นคุณลักษณะประจำตัว โดยเฉพาะ ที่บุคคลคิดว่าเป็นตัวของ เขาเอง ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์

ความหมายของมโนภาพแห่งตน

ไอเซ็งก์ และคนอื่น ๆ (Eysenck and others. 1979 971) ให้ความหมายของมโนภาพแห่งตนว่า เป็นผลรวมของทัศนคติ ค่านิยม ความสามารถ และคุณภาพของการแสดง พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน

✓ ไรมี (Raimy 1948 153 - 156) นิยามมโนภาพแห่งตนว่า เป็นการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ถูกจัดเป็นระบบมากหรือน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากการสังเกต "ตน" ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อเกี่ยวกับตัวเอง เป็นแผนที่บุคคลแต่ละคนใช้พิจารณาเพื่อเข้าใจตน

ออสซูเบล และ โรบินสัน (Ausubel and Robinson 1969 369) เน้นให้เห็นว่า มโนภาพแห่งตน เป็นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) และทัศนคติท่าที (Affective) ของบุคคลที่มีต่อตนเอง

✓ เฟรนด์เสน (Frandsen 1961 572) ให้นิยามว่า มโนภาพแห่งตน เป็นผลรวมของทัศนคติ ความนึกคิด ความรู้สึก และค่านิยม เกี่ยวกับพฤติกรรม ความสามารถ และคุณลักษณะของตนเอง

✓ ไวลี (Wylie 1968 147) ได้แบ่งมโนภาพแห่งตนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ตนตามอัตภาพ (Actual Self-Concept) คือ ทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตน ว่าตนเป็นคนอย่างไร เช่น ตนเป็นคนดี ตนเป็นคนมีเหตุผล ตนตามอัตภาพแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1 1 ทักษะคิดหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่า คนอื่น ๆ ในสังคมรู้ว่าตนเป็น
คนอย่างไร

1 2 ทักษะคิดหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าตนเป็นคนอย่างไร

2 ตามตามปฐิธาน (Ideal Self-Concept) คือ ทักษะคิดหรือความคิดเห็นและ
ความเข้าใจรับรู้เกี่ยวกับตนว่า อยากเป็นตามอุดมคติอย่างไร เช่น สนอยากเป็นคนสวยที่สุด
สนปรารถนาจะมีความสุข เป็นต้น ตามตามปฐิธานแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2 1 ทักษะคิดหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนว่า ตนอยากเป็นตามอุดมคติอย่างไร

2 2 ทักษะคิดหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนว่า อุดมคติของคนอื่น ๆ ในสังคมนั้น
ตั้งไว้กับตนอย่างไร

✓ พระรหิพย์ เกษะนันท์ (พระรหิพย์ เกษะนันท์ 2517 56) ได้กล่าวสรุปความหมาย
ของ มโนภาพแห่งตน ว่า คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของตน แต่เป็นส่วนสำคัญ
ที่เป็นแก่นแท้ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของตนเอง เป็นคุณลักษณะที่บุคคลคิดว่าเป็นตัวของเขาเอง
ตลอดเวลา ทุกสถานที่ แต่มโนภาพแห่งตน ไม่ใช่ "ตน" เพราะ ตน คือ วิถีทางที่บุคคลเป็นตน
ของตนเอง รวมความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองบางส่วน พร้อมทั้งร่างกาย บุคลิกภาพ สถิติปัญญา
ความสามารถและนิสัยใจคองไปด้วย

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (สิทธิโชค วรรณสันติกุล 2514 4) ได้สรุปความหมาย
ของมโนภาพแห่งตนว่าหมายถึง ความรู้สึกตอบสนองต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1 คำนิยมกับผลสัมฤทธิ์ (Academic Value) คือ ความรู้สึกต่อตนเอง ในด้าน
สถิติปัญญา นิสัยการเขียน แรงสูงใจ แรงกดดันทางบ้านและการแข่งขันเกี่ยวกับความสามารถใน
การเลือกอาชีพ

2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือ ความรู้สึก
ต่อตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น และความสามารถในการคบเพื่อน

3 การปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือ ความรู้สึกต่อตนเอง
ทางด้านความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุขและความเครียด

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า มโนภาพแห่งตน หมายถึง การพัฒนาการของการรับรู้ ซึ่ง สดให้มึระบบของ "ตน" ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มโนภาพแห่งตนเป็นแก่นแท้ของบุคลิกภาพ ของแต่ละบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นตัวของเขาเองทุกเวลาและทุกสถานที่

พัฒนาการของมโนภาพแห่งตน

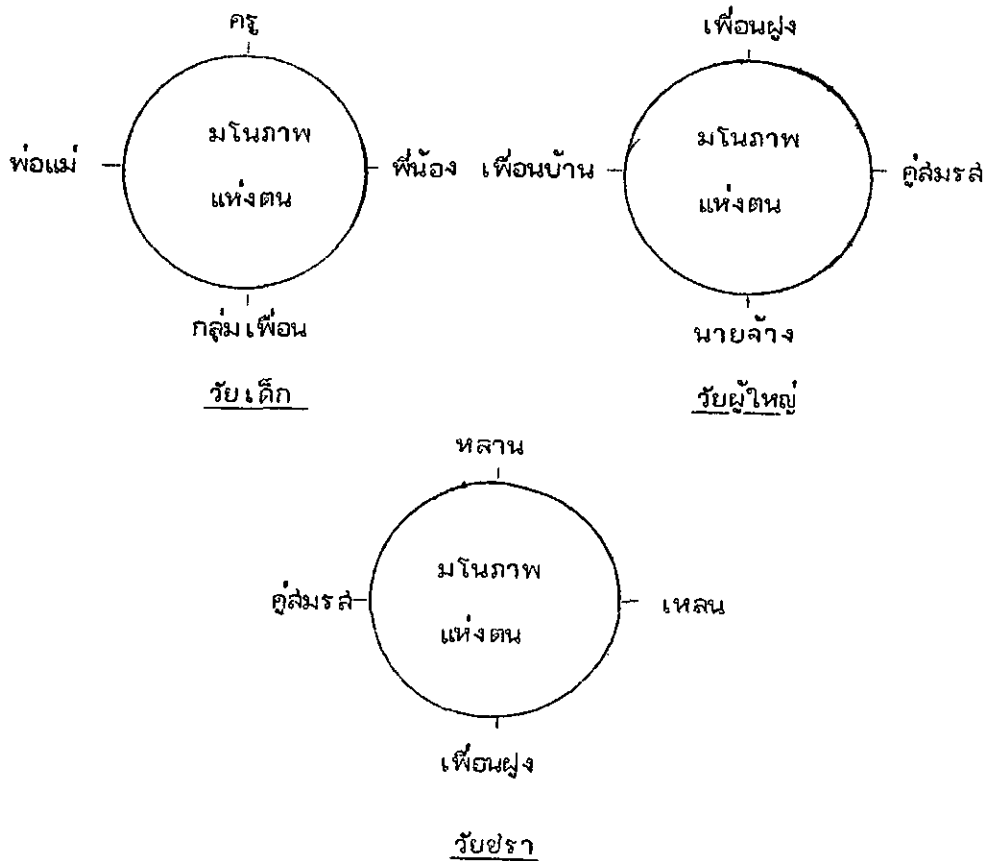
แหล่งสำคัญซึ่งเป็นตัวกำหนดมโนภาพแห่งตน ได้แก่

- 1 ครอบครัว จุดเริ่มต้นของพัฒนาการเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน เริ่มมาจากครอบครัว บุคคลรอบข้างซึ่งมีความสำคัญต่อเด็ก (Significant Others) ล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนามโนภาพ แห่งตนทั้งสิ้น การที่บุคคลเหล่านี้มีท่าทีอย่างไร ประพฤติ เช่นไรกับเด็กจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่เด็ก มีต่อตนเอง ไม่ว่าจะทางบวกหรือทางลบ
- 2 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม บุคคลสำคัญรอบ ๆ ตัวเด็ก เช่น ครู เพื่อน ต่างมีส่วน สำคัญในการสร้างมโนภาพแห่งตน ยิ่งเติบโตขึ้นเป็นวัยรุ่น อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมก็จะมีมากตามไปด้วย ซึ่งจะรวมทั้งค่านิยมทางสังคมและทัศนคติ (พรรณี ุทัย 2525 . 33 - 35)

พัฒนาการของมโนภาพแห่งตน จะเริ่มตั้งแต่วัยทารกและค่อย ๆ พัฒนามาเรื่อย ๆ อริคสัน (พรรณี ุทัย 2525 34 อ้างอิงมาจาก Erikson) กล่าวว่า ถ้าความต้องการของเด็ก ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ และรู้สึกที่สามารถพึ่งพาผู้อื่นได้ เด็กจะรู้สึกว่าโลกนั้นน่าอยู่ ทกลิ่งทุกอย่างน่าชื่นชม ใ้วางใจได้ ถ้าประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิตมีความสัมพันธ์กับบุคคล ซึ่งเป็นคนสำคัญต่อเด็กเป็นไปด้วยดี เด็กได้รับการยอมรับ เด็กจะเริ่มพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ในฐานะที่เป็นบุคคล การที่เด็กจะพัฒนาเกี่ยวกับความสนใจ ในการที่จะรักผู้อื่นได้นั้นขึ้นอยู่กับ ความรัก และความเอื้ออาทรที่เด็กได้รับ เด็กจะพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เมื่อรู้ตัวว่า เป็นที่ต้องการ มีคุณค่า การที่เด็กแต่ละคนจะรู้ว่าตนเองดีหรือไม่ดีนั้น บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างป็นิ่ง เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และจะแทรกซึม เข้าสู่มโนภาพแห่งตนของเด็ก

พรธกรพิทย์ เกษะนันท์ (พรธกรพิทย์ เกษะนันท์ 2517 65) ได้กล่าวว่า มโนภาพแห่งตนของมนุษย์ พัฒนามาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม และเป็นกระบวนการเรียนรู้ ถึงแม้พันธุกรรมจะเป็นสิ่งตายตัวของมนุษย์แต่ละคนก็ตาม แต่สิ่งแวดล้อมนั้นเปลี่ยนแปลงได้ ฉะนั้น มโนภาพแห่งตนของมนุษย์จึงควรเปลี่ยนแปลงทั้งในทางดีขึ้นและด้อยลงได้ มโนภาพแห่งตนของมนุษย์นั้น นักจิตวิทยาได้รายงานไว้ว่า สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งที่มีเหตุการณ์สำคัญ มาเกี่ยวข้อง หรือไม่มีเหตุการณ์มาเกี่ยวข้องก็ตาม

เออร์ลอร์ค (Hurlock, 1974 126) ได้เขียนโครงสร้างขององค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของบุคคลวัยต่าง ๆ ไว้ดังนี้

พอสรุปได้ว่า การพัฒนามโนภาพแห่งตนของบุคคลวัยต่าง ๆ จะมีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่างกัน เช่น สิ่งที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนในวัยเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ครู พี่น้อง และกลุ่มเพื่อน ในวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ เพื่อนบ้าน กลุ่มมรดก เพื่อนฝูง และนายจ้าง ส่วนในวัยชรา ได้แก่ เพื่อนฝูง กลุ่มมรดก หลาน และเหลน

เป็นที่น่าสังเกตว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนามโนภาพแห่งตนในทุกวัย ทั้งนี้เพราะบุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นเพื่อนมาก จึงทำให้บุคคลเปรียบเทียบกับซึ่งกันและกัน เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนามโนภาพแห่งตนตลอดชีวิต

ประเทือง แดงงาม (ประเทือง แดงงาม 2520 : 27) กล่าวว่า ในชีวิตของมนุษย์ จะต้องปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมมากมาย การที่มนุษย์ได้รู้จักกับคนอื่นทำให้รู้จักพิจารณาตนเอง ถ้าบุคคลใดพิจารณาตนเองไม่เป็นไปตามความเป็นจริง โดยที่มองตนตามปฐิธานมากเกินไปกว่าตัวจริงที่เขาเป็น ทำให้เกิดมโนภาพแห่งตนในทางลบ แต่บางที่มนุษย์ไม่ยอมรับตนเอง แม้เขาจะพิจารณาตนตามความเป็นจริงก็ตาม เมื่อเขาไม่ยอมรับก็ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ถ้ายังตั้งตนตามปฐิธานไว้ห่างจากตนตามความจริงมากเท่าไร ความขัดแย้งในใจก็จะเกิดมากขึ้น เท่านั้น

การที่คนเราจะทำอะไรสักอย่างให้ดี เขาจะต้องมีความเชื่อแต่เริ่มต้นเสียก่อนว่า เขาสามารถทำสิ่งนั้นได้ดี เช่นเดียวกับการเรียนของเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม ถ้าเขามีมโนภาพแห่งตนดีว่า เขาสามารถเรียนได้ดี เขาก็จะเรียนได้ดีกว่าผู้ที่ไม่เชื่อว่าตนเองจะเรียนได้ดีตั้งแต่ต้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนสูงจะสามารถเรียนได้ดีเสมอไป เพราะผู้เรียนบางคนมีมโนภาพแห่งตนสูง เนื่องจากไม่ได้มองภาพพจน์ของตนเองตามที่ตนเป็นหรือตนตามอัตภาพก็ได้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพแห่งตน

เปอร์คีย์ (Purkey 1970 : 15) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนไม่ดี จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

โคโมริตา (Komorita, 1972 6809-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพ
 แห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล จำนวน
 503 คน จากการศึกษาพบว่า มโนภาพแห่งตนสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยคะแนนในทางบวกอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่า มโนภาพแห่งตนเพิ่มขึ้นตามจำนวนปีที่ศึกษาในโรงเรียนด้วย
 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โจน (Jones 1970 201 - 203) ที่ได้ศึกษามโนภาพ
 แห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2
 จำนวน 877 คน ผลปรากฏว่า มโนภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน
 ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ เนลล์ (Nails, 1971 138-A) ได้ศึกษา
 มโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6, 7, 8 และ 9
 จำนวน 975 คน ผลปรากฏว่า เมื่อทางโรงเรียนจัดโครงการให้นักเรียนได้มีการพัฒนามโนภาพ
 แห่งตน ทุกชั้นมีมโนภาพแห่งตนเพิ่มขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็สูงขึ้นด้วย ซึ่งสรุปได้ว่า
 การพัฒนามโนภาพแห่งตนในทางบวกจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พระรศิพย์ เกษะนันท์ (Bekanun 1974 64 - 67) ได้ศึกษาการเปลี่ยน
 มโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์เด็กมิลโฮล์ม โดยการให้แบบอย่าง (Model)
 ที่ดี เป็นจดหมายแนะนำตัวแล้วทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของ รูบิน (Rubin's
 Self-Esteem Scale) พบว่า การให้แบบอย่างที่ดีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพของ
 เด็กวัยรุ่น และในปีต่อมา พระรศิพย์ เกษะนันท์ เกร์ แอด แซบ และ ทวีล น้อยสุวรรณ
 (Bekanun, Sapp and Noisuwan 1975 155 - 161) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลง
 มโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเด็กไทยและ
 เด็กอเมริกัน พบว่า เด็กไทยมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนมากกว่าเด็กอเมริกัน นอกจากนี้
 อายุของผู้ใช้เป็นตัวแบบจะมีผลต่อการเปลี่ยนมโนภาพแห่งตนทั้งของเด็กไทยและเด็กอเมริกัน

สำหรับการวิจัยภายในประเทศ สิทธิโชค วรานุสันติกุล (สิทธิโชค วรานุสันติกุล
 2514 55 - 58) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตนและความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้น
 ประถมปีที่ 7 จากโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดธนบุรีและนครราชสีมา จำนวน 219 คน ใช้

แบบทดสอบรวม 5 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดตนตามอัตภาพ ตนตามปณิธาน ความเป็นผู้นำ บุคลิกภาพ แสดงตัว-เก็บตัว และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ตนตามอัตภาพสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตนตามปณิธานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เด็กที่มีตนตามอัตภาพสูง มีความเข้าใจในการอ่านดีกว่าเด็กที่มีตนตามอัตภาพต่ำ

จารลั บัญญานันต์ (จารลั บัญญานันต์ 2515 64 - 65) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้องการสัมฤทธิ์ผลของเด็กที่ประพฤติก้อยตามสังคมและยึดกับสังคม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 210 คน ใช้แบบสอบถามตนตามปณิธานและตนตามอัตภาพ ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ประพฤติก้อยตามสังคมจะมีมโนภาพแห่งตนและความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงและมีความวิตกกังวลต่ำกว่าเด็กที่ประพฤติดัดกับสังคม แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในตัวแปรดังกล่าว

ล้อมชัย ยินะตระกูล (ล้อมชัย ยินะตระกูล 2517 59) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน ความเชื่อฝังใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาริทยาลัยศรีส่วนกลาง จำนวน 280 คน ใช้แบบสอบถามวัดตนตามปณิธานและตนตามอัตภาพ ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อแบบฝังใจสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตนตามอัตภาพ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์กันในทางบวกกับตนตามปณิธาน และตนตามอัตภาพ นักศึกษาที่มีตนตามอัตภาพสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีตนตามอัตภาพต่ำ

จุมพล พูลภัทรชีวิน (จุมพล พูลภัทรชีวิน 2515 57) ได้ศึกษาความวิตกกังวล ความเกรงใจ บละลัษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตามในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 188 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน ซึ่งมี 2 ตอน คือ แบบสอบถามวัดตนตามอัตภาพ และแบบสอบถามวัดตนตามปณิธาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำทั้งชายและหญิงมโนภาพแห่งตนสูงกว่าผู้ตามทั้งชายและหญิง เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ สุริยงค์ อัยรักษ์ (สุริยงค์ อัยรักษ์ 2517 78) ที่พบว่ามโนภาพของเด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิม เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างเพศแล้วพบว่า เด็กหญิงมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าเด็กชาย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

✓ โรเจอร์ส (Rogers 1978 . 50 - 57) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับมโนภาพแห่งตน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาจำนวน 159 คน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนในเชิงบวก

✓ นอกจากนี้ ซาวิคกี้ (Savicky 1980 997 - 998-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับมโนภาพแห่งตน ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (The Gifted Students) จำนวน 122 คน พบว่า ในเพศหญิง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับมโนภาพแห่งตน แต่ในเพศชายไม่ปรากฏความสัมพันธ์ทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ แจ็คสัน (Jackson 1979 1280-A) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับมโนภาพแห่งตน ในเพศหญิงที่ศึกษาอยู่ในระดับวิทยาลัย จำนวน 111 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีมโนภาพแห่งตนสูงและต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ดิบบเบิล (Dibble. 1966 51) ก็ได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยวิเคราะห์องค์ประกอบ 13 อย่าง เช่น สติปัญญา เพศ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ขนาดของครอบครัว เป็นต้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 608 คน ผลปรากฏว่า สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรทั้ง 13 ตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 32 ต่อมา บัสเชอร์ (Buescher 1967 1858 - 1859-A) ก็ได้ศึกษาตัวแปรที่ไม่ใช่สติปัญญา เช่น สภาพทางครอบครัว ความรู้สึกล่ามกตคน แรงจูงใจ เป็นต้น ผลปรากฏว่า สภาพทางครอบครัว แรงจูงใจ ความมีอิสระเสรีภาพ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมเยอร์แบงก์ (Mayarbanks 1972 103 - 109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอายุ 11 ขวบ

185 คน โดยใช้แบบทดสอบ Primary Mental Ability และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏว่านักเรียนที่ผู้ปกครองให้การส่งเสริมการเล่าเรียนมีการเตรียมโครงการในการเรียนของเด็ก และเห็นความสำคัญของการศึกษา ตลอดจนมีความสนใจเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียน จะมีคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability สูง และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเท่ากับ 69

✓ การวิจัยภายในประเทศสำหรับเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่มชาย ัญญธนกุล (ส่มชาย ัญญธนกุล 2516 58 - 60) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์เกี่ยวกับความสามารถในการสร้างมโนภาพแห่งตนชนิดสังเคราะห์ลักษณะ (Conjunctive Concept Formation) ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสร้างมโนภาพแห่งตนชนิดสังเคราะห์ลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความสามารถในการสร้างมโนภาพแห่งตน ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความสามารถในการสร้างมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวรรณี ภควัดชัย (สุวรรณี ภควัดชัย 2514 89) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยกับความคิดรวบยอด (Concept Formation) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 7 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการสร้างความคิดรวบยอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนักเรียนชั้น ป.4 และ ป.7 กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการสร้างความคิดรวบยอดดีกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

คมเพชร ฉัตรคู่ภกุล (คมเพชร ฉัตรคู่ภกุล 2515 91) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษา ชั้นประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาทุกด้านมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุพิน นิลยันต์ (ยุพิน นิลยันต์ 2515 85) ที่ศึกษาถึงองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรม

ในวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ การศึกษา ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี พบว่า กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะประสบปัญหาในลักษณะต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ลูทิน พรพิพัฒน์กุล (เสหิน พรพิพัฒน์กุล 2524 46) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตน ของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 10 - 12 ปี ที่เรียนโรงเรียนเทศบาล ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 196 คน ผลการศึกษา พบว่า เด็กกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว มโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว พอที่จะนำมาตั้ง เป็นสมมติฐานได้ดังนี้

- 1 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป มีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม
- 2 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่ เรียนระดับชั้นเรียนต่างกันมีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน
- 3 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่ เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน
- 4 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนเดียวกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน
- 5 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่ เรียนกลุ่มวิชาต่างกันมีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน
- 6 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน
- 7 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชา เดียวกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

8 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

9 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปและนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนเดียวกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

10 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปและนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาเดียวกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

11 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีความสัมพันธ์เชิงบวก

12 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงบวก

สัมมนิตฐานทั้ง 12 ข้อ ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ $.05$

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2526

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่เรียนระดับประโยควิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2526 แบ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม 234 คน และนักเรียนอาชีวศึกษาที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม 240 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 474 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการดังต่อไปนี้

นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม ใช้วิธีเจาะจง (Purposive Random Sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่าง 234 คน จากทะเบียนประวัติของนักเรียนที่ยกพวกตีกันอย่างน้อย 2 ครั้ง ซึ่งได้จากโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม โดยยึดสถิติของกองสำรวจตัวนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2526 จำนวน 6 โรงเรียน

นักเรียนที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มมีลำดับการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มโรงเรียนอาชีวศึกษาที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มมา 4 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นที่ 2 สุ่มห้องเรียนจากแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างมาขั้นปีละ 1 ห้องเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 24 ห้องเรียน

ชั้นที่ 3 ลุ่มนักเรียนจากแต่ละห้อง รับมาห้องเรียนละ 10 คน โดยวิธีสุ่ม
อย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 240 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 474 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น
มี 6 องค์ประกอบ คือ รูปร่างลักษณะและบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล สติปัญญาและสถานการณ์ในโรงเรียน
ความรู้สึกในความเป็นชาย ความสุขความพอใจ และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน แต่ละ
ข้อคำถามจะมีคำตอบสองตัว: คือ ใช่ กับ ไม่ใช่ กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ คือ
สำหรับข้อความที่เป็นนิมมาน (Positive) ถ้าตอบว่า ใช่ ให้ 1 คะแนน ตอบว่า ไม่ใช่ ให้
0 คะแนน ส่วนข้อความที่เป็นนิเสธ (Negative) ถ้าตอบว่า ใช่ ให้ 0 คะแนน ตอบว่า
ไม่ใช่ ให้ 1 คะแนน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบตามความเป็นจริง

- 1 ชั้นเรียน ( ) ปีหนึ่ง
( ) ปีสอง
( ) ปีสาม
- 2 สาขาวิชาที่เรียน ( ) ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างโทรคมนาคม ช่างวิทยุ
( ) ช่างโลหะ ช่างยนต์ ช่างเชื่อม ช่างกลโรงงาน
( ) อื่น ๆ ระบุ . . .

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้วัดมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษา โปรดตอบตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของนักเรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่นักเรียนเห็นว่า เป็นจริงที่สุด ถ้าเห็นว่าข้อความไหนเหมือนนักเรียนมากที่สุดก็ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ใช่ ถ้าไม่เหมือนก็ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ไม่ใช่

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
<u>องค์ประกอบที่ 1</u> รูปร่างลักษณะและบุคลิกภาพ		
1 รู้สึกไม่พอใจในรูปร่างหน้าตาของตน		.. . . .
2 มักเป็นผู้ที่น่าในการเล่นเกมและกีฬาต่าง ๆ		.. . . .
<u>องค์ประกอบที่ 2</u> ความวิตกกังวล		
1 / รู้สึกประหม่า หุดหงิดและตื่นตัวง่าย		.. . . .
2 กลัวไม่มีงานทำเมื่อเรียนจบ		.. . . .
<u>องค์ประกอบที่ 3</u> สติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน		
1 ไม่เป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งของห้องเรียน	.. . . .	
2 เพื่อนร่วมชั้นมักเห็นว่าข้าพเจ้ามีความคิดดี		.. . . .
<u>องค์ประกอบที่ 4</u> ความสุขความพอใจ		
1 โดยทั่วไปแล้วข้าพเจ้ามีความสุขพอใจในตนเอง		.. . . .
2 ข้าพเจ้ามักทำให้พ่อแม่รู้สึกผิดหวังในตัว		.. . . .
<u>องค์ประกอบที่ 5</u> ความรู้สึกในความเป็นชาย		
1 จะสู้จนยับตาถ้ามีคนมาทำ	.. . . .	
2/ น่าอับและยอมไม่ได้ ถ้าสู้แล้วแพ้		.. . . .

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
<u>องค์ประกอบที่ 6</u> ทักษะคิด เกี่ยวกับพฤติกรรมของตน		
1 ข้าพเจ้า เป็นคน เชื่องช้า ชุ่มง่าม		.
2 มักรู้สึก อึดอัด ร้อนมา ให้ครอบครัว สวม . .	.	.

การสร้าง เครื่องมือ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

- 1 ศึกษาความคิดเห็นของบุคคล เกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน ซึ่งพอสรุปได้เป็น
- 6 องค์ประกอบใหญ่ ดังปรากฏในตัวอย่างแบบสอบถาม
- 2 ศึกษาตำราและงานวิจัย เกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน
  - 3 นำความรู้ที่ได้มาสร้างนิยามปฏิบัติการ
  - 4 ลงมือสร้างข้อความ เพื่อเป็นคำถามในการรวบรวมข้อมูล แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม
  - 5 สร้างแบบสอบถาม เป็นแบบสองตัวเลือก เพื่อให้ผู้ตอบใช้ความคิดเห็นเลือกตอบตามสภาพความเป็นจริง
  - 6 การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามให้ผ้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เป็นผู้ตรวจสอบแล้วนำมาแก้ไข ต่อจากนั้นนำ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบปรับปรุง ให้สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง
  - 7 การหาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชาย ในโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพฯ และโรงเรียนเทคนิคไทยสุริยะ จำนวน 100 คน นำผลคะแนนที่ได้มาจัดเรียงตามลำดับคะแนนมากน้อย แล้วคัดเลือกเอาเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนสูง 25 เปอร์เซ็นต์ (25 คน) และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ 25 เปอร์เซ็นต์ (25 คน) หาค่าจำนวนผู้ตอบในแต่ละตัวเลือกเป็นรายย่อ แล้วทดสอบความแตกต่างของจำนวนคน โดยใช้ t-test ทดสอบนัยสำคัญที่ระดับ 05 ถ้าข้อใดมีนัยสำคัญก็เลือกเป็นแบบสอบถาม แต่ถ้าข้อใดไม่มีนัยสำคัญก็ปรับปรุงใหม่หรือตัดทิ้ง รายละเอียดการหาอำนาจจำแนก แสดงไว้ในภาคผนวก

8 การหาค่าความเชื่อมั่น หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับจากที่นำไปทดสอบไว้ โดยวิธีของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) สูตร KR-21 ได้ค่าความเชื่อมั่น ๙394 รายละเอียดการหาค่าความเชื่อมั่นแสดงไว้ในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1 ติดต่อขอคัดลอกคะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จากโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่
- 2 นำแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงประกอบ ไปสอบกลุ่มตัวอย่างผ่านอาจารย์ประจำชั้น และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
- 3 คัดเลือกแบบสอบถามที่ได้รับคืน เฉพาะที่สมบูรณ์ไว้ศึกษาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถาม เฉพาะที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

- 1 ตรวจสอบคะแนนจากแบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน และเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคะแนนเฉลี่ยสะสมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 2 หาค่าสถิติพื้นฐานในแต่ละกลุ่ม
- 3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
- 4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้ F-test , และทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้ Duncan's Multiple Range Test
5. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิธีการของ Pearson Product Moment และทดสอบนัยสำคัญ โดยใช้ t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1 ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1976 47})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson. 1976 64})$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งสิ้น โดยวิธีของ คูเตอร์-ริชาร์ดสัน

สูตร KR-21

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{ns_t^2} \right) \quad (\text{Guilford 1965 460})$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งสอง
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถาม

2.2 วิเคราะห์หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร t-test

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}} \quad (\text{Edwards 1957 152 - 153})$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนที่ได้จาก 25 เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด

3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิธีการของ Pearson

Product Moment จากสูตร

$$r = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\}\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

(Garrett 1969 143)

เมื่อ r	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
ΣX	แทน	ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร X
ΣY	แทน	ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร Y
ΣXY	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
ΣX^2	แทน	ผลรวมของกำลังสองของ X
ΣY^2	แทน	ผลรวมของกำลังสองของ Y
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3 2 ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test จากสูตร

$$t = \frac{r \sqrt{n-2}}{1-r^2}, \quad df = n-2$$

(Ferguson 1976 183)

เมื่อ r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3 3 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปร โดยใช้ t-test จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

(Gullford 1965 184)

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t-distribution
$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2
S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2
n_1, n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และ 2

3 4 หาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีมากกว่า 2 ตัว โดยใช้

F-test จากสูตร

$$F = \frac{MS_A}{MS_W} \quad (\text{Ferguson. 1976 233})$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน F-distribution

MS_A แทน Mean Square ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

MS_W แทน Mean Square ภายในตัวแปรที่ศึกษา

3 5 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้ Duncan's

Multiple Range Test จากสูตร

$$W_r = q_{r^{\alpha}, r, v\sqrt{MS_e/n}} \quad (\text{Kirk 1968 93})$$

เมื่อ W_r แทน ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

q แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน q-statistic

r แทน จำนวนขั้นที่ค่าเฉลี่ยอยู่ห่างกันตามลำดับ

v แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน

n แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

MS_e แทน Mean Square ของความคลาดเคลื่อน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
ΣXY	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
$\Sigma X, \Sigma Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	สัมพันธัมระหว่างตัวแปร
t	แทน	t-distribution
F	แทน	F-distribution
SS_A	แทน	Sum of Square ระหว่างตัวแปร
SS_W	แทน	Sum of Square ภายในตัวแปร
MS_A	แทน	Mean Square ระหว่างตัวแปร
MS_W	แทน	Mean Square ภายในตัวแปร
df	แทน	Degree of Freedom
MS_e	แทน	Mean Square ความคลาดเคลื่อน
q	แทน	q-statistic
W_r	แทน	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
α	แทน	การมีนัยสำคัญระดับ 05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับขั้นดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน และเกรดเฉลี่ยสะสมของกรุปตัวอย่าง แสดงในตาราง 1
2. เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกรุป ระดับชั้นเรียน และกรุปวิชาที่เรียน แสดงในตาราง 2 - 12
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกรุป ระดับชั้นเรียน และกรุปวิชาที่เรียน แสดงในตาราง 13 - 18
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกรุปนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกรุป แสดงในตาราง 19 - 20

1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน และเกรตเจสส์บัสส์ลัม
ของกรุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล

กรุ่มตัวอย่าง	กรุ่มวิจัย	ชั้นปี	ค่าสถิติ แบบสอบถาม	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S	S^2
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกรุ่ม	ช่างไฟฟ้า	1	มโนภาพ	39	2035	110905	52.179	11.145	124.204
			ผลสัมฤทธิ์	39	80.04	181.202	2.052	0.668	0.446
		2	มโนภาพ	39	1852	89464	47.487	6.320	39.941
			ผลสัมฤทธิ์	39	82.83	203.839	2.124	0.857	0.735
		3	มโนภาพ	39	1995	104171	51.154	7.468	55.765
			ผลสัมฤทธิ์	39	89.66	220.033	2.299	0.605	0.366
	ช่างยนต์	1	มโนภาพ	39	1968	101878	50.462	8.223	67.623
			ผลสัมฤทธิ์	39	76.62	169.197	1.965	0.701	0.491
		2	มโนภาพ	39	1916	97052	49.128	8.770	76.904
			ผลสัมฤทธิ์	39	75.30	170.159	1.931	0.808	0.652
		3	มโนภาพ	39	1962	99758	50.308	5.267	27.745
			ผลสัมฤทธิ์	39	91.48	253.262	2.346	1.009	1.018
รวม		มโนภาพ	234	11,728	603,228	50.120	8.136	66.200	
		ผลสัมฤทธิ์	234	495.93	1,197.692	2.119	0.793	0.629	

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มบริษั	ชั้นปี	ค่าสถิติ แบบสองตาม	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S	S ²
พฤติกรรมทั่วไป	ห้างไฟฟ้า	1	มโนภาพ	40	2380	144128	59.500	8.035	64.564
			ผลสัมฤทธิ์	40	117.17	354.261	2.929	0.532	0.283
		2	มโนภาพ	40	2545	166783	63.975	8.874	78.743
			ผลสัมฤทธิ์	40	115.32	338.699	2.883	0.400	0.160
		3	มโนภาพ	40	2636	175890	65.900	7.472	55.836
			ผลสัมฤทธิ์	40	116.53	347.423	2.913	0.452	0.204
	ห้างยนต์	1	มโนภาพ	40	2542	164126	63.550	8.136	66.203
			ผลสัมฤทธิ์	40	109.62	308.755	2.741	0.462	0.214
		2	มโนภาพ	40	2399	146039	59.975	7.440	55.358
			ผลสัมฤทธิ์	40	117.16	352.054	2.929	0.478	0.228
		3	มโนภาพ	40	2592	170070	64.800	7.353	54.062
			ผลสัมฤทธิ์	40	112.75	326.433	2.819	0.470	0.221
รวม		มโนภาพ	240	15094	967036	62.892	8.618	74.264	
		ผลสัมฤทธิ์	240	688.55	2027.625	2.869	0.218	0.048	

จากตาราง 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ซึ่งคณะนารายละเอียดไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามสมมติฐานเป็นรายข้อต่อไป

2. เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม ระดับชั้นเรียน และกลุ่มวิชาที่เรียน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรวมของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	X	X ²	$\bar{X}$	S ²	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	234	11,728	603,228	50.120	66.200	8.136	16.583*
พฤติกรรมทั่วไป	240	15,094	967,036	62.892	74.264	8.618	

$$t_{.05}(472) = 1.645$$

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป มีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 16.583$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ลัสมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกันมีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	699 300	2	349 65	5 420*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	15288 100	237	64 507	
ผลรวม	15987 400	239		

$$F_{.05}(2, 237) = 3.04$$

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 5.420$) ซึ่งสอดคล้องกับลัสมมติฐานข้อที่ 2

เพื่อที่จะทราบว่าชั้นเรียนใดมีมโนภาพแห่งตนสูงต่ำกว่ากัน จึงทดสอบเป็นรายคู่ด้วย Duncan's Multiple Range Test ดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ใน เรื่องมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป
ที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน 3 กลุ่ม

		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3
ระดับชั้นปี	คะแนนเฉลี่ย	61 525	61 810	65 350
ชั้นปีที่ 1	61 525	-	0 285	3 825*
ชั้นปีที่ 2	61 810		-	3 540*
ชั้นปีที่ 3	65 350			-
r			2	3
$q_{95}(r, 237)$			2.77	2.92
$(\sqrt{MS_e/n})q_{95}(r, 237)$			3 518	3,708

จากตาราง 4 แสดงว่ามโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3, ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

สมมติฐานข้อที่ 3 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อหาความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	397 702	2	198 851	3 025
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	15186 948	231	65 744	
ผลรวม	15584 650	233		

$$F_{05}(2,231) = 3.04$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน มีมโนภาพแห่งตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 3 025$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

ลุ่มมาตรฐานข้อที่ 4 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนเดียวกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 1

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	78	4,003	212,783	51.321	95.415	9.768	7.086'
พฤติกรรมทั่วไป	80	4,922	308,254	61.525	68.708	8.289	

$$t_{.05}(156) = 1.960$$

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 7.086$) ซึ่งสอดคล้องกับลุ่มมาตรฐานข้อที่ 4

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 2

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	78	3,768	186,516	48.308	58.346	7.638	9.759*
พฤติกรรมทั่วไป	80	4,944	312,822	61.800	92.187	9.601	

$$t_{05}(156) = 1.960$$

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป ที่เรียนในชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 9.759$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 3

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	78	3,957	203,929	50.731	41.394	6.434	13.252'
พฤติกรรมทั่วไป	80	5,228	345,960	65.350	54.560	7.386	

$$t_{05}(156) = 1.960$$

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 3 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 13.252$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า และกลุ่มช่างยนต์

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
กลุ่มช่างไฟฟ้า	120	7,575	486,801	63.125	72.514	8.515	0.330
กลุ่มช่างยนต์	120	7,533	480,235	62.775	61.780	7.860	

$$t_{0.05}(238) = 1.960$$

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า และกลุ่มช่างยนต์ มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.330$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกัน มีมโนภาพแห่งตน แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า และกลุ่มช่างยนต์

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
กลุ่มตัวอย่าง							
กลุ่มช่างไฟฟ้า	117	5,882	304,540	50.274	76.131	8.725	0.289
กลุ่มช่างยนต์	117	5,846	298,688	49.966	56.792	7.536	

$$t_{.05}(232) = 1.960$$

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า และกลุ่มช่างยนต์ มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.289$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 7 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาเดียวกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม	117	5882	304540	50.274	76.131	8.725	11.475*
พฤติกรรมทั่วไป	120	7575	486801	63.125	72.514	8.515	

$$t_{05}(235) = 1.960$$

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้ามีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($t = 11.475$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มอย่างยนต์

มโนภาพแห่งตน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม	117	5,846	298,688	49.966	56.792	7.536	12.792*
พฤติกรรมทั่วไป	120	7,533	480,235	62.775	61.780	7.860	

$$t_{.05}(235) = 1.960$$

จากตาราง 12 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มอย่างยนต์ มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 12.792$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มระดับชั้นเรียนและกลุ่มวิชาที่เรียน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 8 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	234	495 930	1,197 692	2 119	0.629	0.793	14 109*
พฤติกรรมทั่วไป	240	688 550	2,027 625	2.869	0.048	0.218	

$$t_{05}(472) = 1.645$$

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 14.109$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8

สมมติฐานข้อที่ 9 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนระดับชั้นเรียนเดียวกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 1

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	78	156 660	350 399	2 008	0 464	0.681	10 155'
พฤติกรรมทั่วไป	80	226 790	663 016	2.835	0 065	0 254	

$$t_{05}(156) = 1.960$$

จากตาราง 14 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 10.155$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา
ทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 2

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	78	158 130	373 998	2 027	0.694	0.833	9.190*
พฤติกรรมทั่วไป	80	232 480	690.753	2.906	0.037	0.192	

$$t_{.05}(156) = 1.960$$

จากตาราง 15 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรม
ก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 9.190$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา
ทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	78	181 140	473.295	2 322	0.684	0 827	5 672 [*]
พฤติกรรมทั่วไป	80	229 280	673 856	2.866	0 045	0 212	

$$t_{05}(156) = 1.960$$

จากตาราง 16 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรม
ก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 5.672$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

สมมติฐานข้อที่ 10 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มวิชาเดียวกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 17 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	117	252 530	605 074	2.158	0.517	0.719	10.963*
พฤติกรรมทั่วไป	120	349.020	1040 383	2.909	0.045	0.212	

$$t_{.05}(235) = 1.960$$

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มช่างไฟฟ้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 10.963$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มข้างบนต์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ค่าสถิติ	N	ΣX	ΣX^2	$\bar{X}$	S^2	S	t
พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม	117	243 400	592 618	2 080	0.744	0 863	9 201*
พฤติกรรมทั่วไป	120	339 530	987.242	2 829	0 050	0 223	

$$t_{.05}(235) = 1.960$$

จากตาราง 18 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนกลุ่มข้างบนต์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 9 201$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10

4 หาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
อาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม ดังแสดงในตาราง
ต่อไปนี้

ลุ่มมติฐานข้อที่ 11 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษา
ทั่วไปมีความสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
อาชีวศึกษาทั่วไป

N	มโนภาพแห่งตน		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ΣXY	r	t
	ΣX	ΣX^2	ΣY	ΣY^2			
240	15,094	967,036	688.550	2,027.625	43,882.57	0.48	9.62*

$$t_{05}(238) = 1.645$$

จากตาราง 19 แสดงว่า มโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา
ทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.480$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 9.62$) ซึ่ง
สอดคล้องกับลุ่มมติฐานข้อที่ 11

สมมติฐานข้อที่ 12 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มมีความสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

N	มโนภาพแห่งตน		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ΣXY	r	t
	ΣX	ΣX ²	ΣY	ΣY ²			
234	11,728	603,228	495,930	1,197,692	24,855.84	0.046	0.702

$$t_{.05}(232) = 1.645$$

จากตาราง 20 แสดงว่ามโนภาพแห่งตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มมีความสัมพันธ์เชิงบวก (r = 0.046) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (t = 0.702) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 12

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2526

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่เรียนระดับประโยควิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2526 แบ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม 234 คน และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป 240 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 474 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน แบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ รูปร่างลักษณะและบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล สติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ความรู้ในความเป็นชาย ความสุข ความพอใจและทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน แต่ละองค์ประกอบมีข้อคำถาม 15 ข้อ รวมแบบสอบถามทั้งหมด มีข้อคำถาม 90 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่น .9394

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4 1 ตรวจสอบคะแนนจากแบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน และเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกรดเฉลี่ยสะสมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

4 2 หาค่าสถิติพื้นฐานในแต่ละกลุ่ม

4 3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test

4 4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้ F-test และทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้ Duncan's Multiple Range Test

4 5 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิธีการของ Pearson Product Moment และทดสอบนัยสำคัญ โดยใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1 ผลการศึกษามโนภาพแห่งตน

1 1 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

1 2 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

1 3 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มทั้ง 3 ชั้นปี มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 4 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปและนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 1 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

1 5 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

3.1 นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์กันเชิงบวก ($r = 0.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มมีมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์กันเชิงบวก ($r = 0.046$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผล ได้แยกอภิปรายตามตัวแปร มโนภาพแห่งตน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังต่อไปนี้

มโนภาพแห่งตน

จากผลการศึกษาริ้วยพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นการสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม จะมองภาพพจน์ของตัวเองต่ำ รู้สึกมีปมด้อย ขาดการยอมรับจากสังคม และมีความวิตกกังวล ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ลูกา มาลาตุล และคนอื่น ๆ (ลูกา มาลาตุล และคนอื่น ๆ 2520 1 - 2) ที่กล่าวว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม มีแรงผลักดันในบุคลิกภาพสูง เช่น มีปมด้อย มีภาพพจน์แห่งตนเองบกพร่อง มีความหมายของความเป็นชายว่าต้องใช้กำลังต่อสู้ ย่างหาทางสายกลางระหว่างความสละยอมและความก้าวร้าวไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม มีมโนภาพแห่งตนด้อยกว่านักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และเมื่อเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง โดยเปรียบเทียบในชั้นปีเดียวกัน และกลุ่มวิชาเดียวกันก็ยังคงพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 และข้อที่ 7 โดยพบว่าคะแนนมโนภาพแห่งตนโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป สูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มอย่างเห็นได้ชัดในทุกชั้นปี และทุกกลุ่มวิชา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จัรัส บุญยานันต์ (จัรัส บุญยานันต์ 2515 64 - 65) ที่พบว่า เด็กที่ประสบผลดีคล้อยตามสังคม

มีมโนภาพแห่งตนสูงกว่า เด็กที่ประสบอุบัติเหตุขัดกับสังคม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีความนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองในแง่ดี มีความรู้สึกขัดแย้งในตนเองน้อย สังคมยอมรับ และพอใจในรูปร่างบุคลิกของตนเอง จึงมีความวิตกกังวลต่ำ อันเป็นผลทำให้มีมโนภาพแห่งตนสูง ในทางตรงข้ามกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมักได้รับคำตำหนิ จากทั้งครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนสังคม และสื่อมวลชน จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มนี้รับรู้ตนเองในแง่ที่ด้อยลง มโนภาพแห่งตนจึงต่ำ

เมื่อเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนระหว่างชั้นปีที่ศึกษา ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยมีแนวโน้มว่าคะแนนมโนภาพแห่งตนโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะเพิ่มขึ้นตามชั้นปีที่ศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ โคโมริตา (Komorita 1972 6809-A) ที่พบว่า มโนภาพแห่งตนเพิ่มขึ้นตามชั้นปีที่ศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 3 ได้เข้าไปอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานาน และได้หล่อหลอมพฤติกรรมต่าง ๆ ตลอดจนรู้สึกยึดระบบของ "ตน" ให้ดีขึ้น เพราะความเป็นรุ่นพี่ ทำให้มีความรู้สึกเป็นผู้ใหญ่กว่ารุ่นน้อง จึงมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ซึ่งเข้าไปอยู่ในโรงเรียนที่หลัง และยังคงปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากกว่า เช่น สถานที่เรียน/วิชาที่เรียน ครู เพื่อน ฯลฯ โดยเฉพาะเพื่อน จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนามโนภาพแห่งตนของบุคคลตลอดทุกช่วงของชีวิต (Hurlock 1974 126) นักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ยังมีความสับสนที่จะค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ต้องการการยอมรับจากเพื่อน ๆ และบุคคลรอบข้าง และมีความวิตกกังวลในการเรียนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 3 ซึ่งใกล้จะสำเร็จแล้ว ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนต่ำกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 3 และนักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีแนวโน้มว่าชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าชั้นปีที่ 1 ซึ่งทำให้เห็นได้ว่ามโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยทั่วไปจะพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้น

ในส่วนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มนั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ทั้ง 3 ชั้นปี มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มนั้น เมื่อเข้าไปอยู่ในโรงเรียนที่นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มอยู่ก่อนแล้ว นักเรียนเหล่านี้ก็จะ เปลี่ยนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวได้รวดเร็ว พฤติกรรมก้าวร้าว นั้น เกิดขึ้นได้ทั่วไปไม่จำกัดอายุและชั้นปี ที่ศึกษา แต่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ถ้าคนที่ใกล้ชิดเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวก็จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะได้ลอกเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวที่ประสบอยู่เป็นประจํา (ส่วนา พรพัฒน์กุล 2525 : 3 อ้างอิงมาจาก Berkowitz) และเมื่อนำไปพิจารณาพร้อมกับผลการ เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปที่เรียนในชั้นปีเดียวกันก็พบว่า นักเรียน อาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มมีมโนภาพแห่งตนต่ำกว่าในทุกชั้นปีด้วย สิ่งชี้ให้เห็นว่า มโนภาพแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มไม่ได้พัฒนาขึ้นตามชั้นปีศึกษา และยิ่งด้อยกว่ากลุ่มทั่วไปอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ผลของ พฤติกรรมก้าวร้าวจะช่วยให้ผู้แสดงพฤติกรรมไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมแวดล้อม ทำให้เกิดความ รู้สึกขัดแย้งในตนเองของผู้แสดงพฤติกรรม อันเป็นผลทำให้เกิดความวิตกกังวลและมโนภาพแห่งตนต่ำลง

จากการศึกษา ความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนเมื่อแยกตามกลุ่มวิชาที่เรียนก็พบว่า มี มโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 และข้อที่ 6 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า แม้ว่านักเรียนจะเรียนในกลุ่มวิชาต่างกัน แต่ก็อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่คล้าย ๆ กัน ลักษณะของ กลุ่มวิชา ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก สิ่งที่ทำให้มีมโนภาพแห่งตนใกล้เคียงกันทั้ง กลุ่มช่างยนต์และ กลุ่มช่างไฟฟ้า ทั้งกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและกลุ่มทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความแตกต่าง ของกลุ่มวิชาไม่มีผลต่อการที่จะทำให้มโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนยังคง สำนึกว่าอยู่ในวิชาชีพเดียวกัน ทั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันนั่นเอง ซึ่งแสดงว่าวิชาช่างไม่ใช่สาเหตุ ของการมีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่พฤติกรรมนั้นอาจเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมและตัวแบบซึ่งเด็กเลียนแบบได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามลัทธิฐานข้อที่ 8 และเมื่อแยกพิจารณาตามชั้นปีการศึกษาและกลุ่มวิชาที่เรียนก็ปรากฏว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปและนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มที่เรียนในชั้นปีเดียวกัน และกลุ่มวิชาเดียวกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวโน้มว่า คะแนนเฉลี่ยสะสม ($\bar{X}$) ของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มในทุกชั้นปี และทุกกลุ่มวิชา ซึ่งชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้อยกว่านักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม ไม่สามารถศึกษาเล่าเรียนได้เต็มที่ อาจต้องเสียการเรียนเมื่อมีการทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน จนได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ยังมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากกลัวถูกผู้ปกครอง โรงเรียน หรือกฎหมายบ้านเมืองลงโทษ หรือกลัวถูกแก้แค้นจากคู่วิวาท ฯลฯ องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้อยกว่านักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมเพชร จัตรคู่กุล (คมเพชร จัตรคู่กุล 2515 : 91) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะประสบกับปัญหาทุกด้านมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องเร่งพิจารณาหาแนวทางปรับปรุง ช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้ อดขัดปัญหาการก่อการทะเลาะวิวาทให้หมดไป เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนได้เต็มความสามารถ อันจะเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต

ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

✓ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โคมโมริตา (Komorita, 1972 : 6809-A)

โจน (Jones. 1970 201 - 203) เนลส์ (Nails. 1971 138-A) สัมชัย ชินะตระกูล (สัมชัย ชินะตระกูล 2517 59) ลู่ทิม พรพิพัฒน์กุล (ลู่ทิม พรพิพัฒน์กุล 2524 46) ซึ่งพบว่า ถ้านักเรียนมีมโนภาพแห่งตนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงด้วย ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า นักเรียนมีความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี มองเห็นคุณค่าในตนเอง เห็นว่าตนมีความสำคัญต่อเพื่อนฝูง ครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ไม่มีปมด้อย ไม่มีความวิตกกังวล มีความสุขความพอใจกับสภาพที่ตนเองประสบ ก็เกิดความภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งหมายถึงการมีมโนภาพแห่งตนสูง ทำให้มีความพร้อมที่จะศึกษาเล่าเรียน หรือกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ เหมาะสมและเต็มความสามารถ ในด้านการเรียนจึงปรากฏผลว่า นักเรียนเหล่านี้ประสบผลสำเร็จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในทางตรงกันข้าม นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะรู้สึกล้มเหลว มีปมด้อย ผิดหวัง ดังนั้น นักเรียนเหล่านี้จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ซึ่งหมายถึงมีมโนภาพแห่งตนต่ำตามไปด้วย ผลของการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ถ้าให้การปลูกฝังมโนภาพแห่งตนที่ดีกับเด็กตั้งแต่เล็ก ๆ ผลการเรียนของเด็กก็จะดีด้วย ดังนั้น การมุ่งให้การศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรแต่ประการเดียวไม่เป็นการเพียงพอ การปลูกฝังมโนภาพแห่งตนที่ดีให้กับเด็กจะช่วยการเรียนของเด็กด้วย

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกน้อยมาก ($r = 0.046$) และไม่นับว่าสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซาวิคกี้ (Savicky 1980 997 - 998-A) ที่พบว่าเพศชายที่มีความสามารถพิเศษ (The Gifted Students) มีมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แจ็คสัน (Jackson 1979 1280-A) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหญิงที่เรียนระดับวิทยาลัย พบว่ามโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากว่านักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ได้มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง การเรียนของตนเอง แต่กลับสนใจคล้อยอยู่กับพฤติกรรมที่ตนแสดงออกมา มีความวิตกกังวลในสิ่งแวดล้อมที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ฉะนั้นจึงไม่พบความสัมพันธ์กันเชิงสถิติระหว่างมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม

สรุป

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และชี้ให้เห็นว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม มีมโนภาพแห่งตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้อยกว่านักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป และยังพบว่ามโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องปรับปรุง การจัดการ เรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนและนักเรียนที่ก้าวร้าวควรมีการอบรมและให้ตัวแบบเพื่อส่งเสริมสร้างและพัฒนาภาพแห่งตนของนักเรียนในโรงเรียนเหล่านี้ให้สูงขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง

1.1 สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ควรจะร่วมมือกันสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนมีภาพแห่งตนสูงขึ้น ได้แก่ การยอมรับว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวของโรงเรียน และเพื่อนฝูงให้นักเรียนได้เข้าใจตนเอง รู้ถึงความถนัดความสามารถของตนเอง ให้การยกย่องชมเชยเมื่อเขาทำความดี จะทำให้เขามองเห็นคุณค่าของตนเอง มีความคิดเกี่ยวกับตนเอง ในแง่ดีและเหมาะสม สามารถทำให้สังคมโดยทั่วไปยอมรับได้

1.2 ในการจัดการเรียนการสอน ครูอาจารย์ควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นให้ลึกซึ้ง เพื่อจะได้เข้าใจนักเรียนวัยนี้ว่า เขามีความต้องการการยอมรับสูง ต้องการให้คนอื่นเห็นความสำคัญของเขา และเป็นที่พึ่งได้เมื่อเขาเกิดปัญหาหรือหาทางออกไม่ได้ จะได้ไม่หาทางออกที่ผิด ๆ ซึ่งเมื่อเกิดความคับข้องใจสูง ก็จะทำให้แสดง ความก้าวร้าวออกมาได้ เพราะเท่าที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับอาจารย์ฝ่ายปกครองในโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม พอสรุปได้ว่า ครูอาจารย์ไม่เข้าใจความต้องการของนักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาก็ไม่เคยมาขอคำปรึกษา และเมื่อนักเรียนทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนก็มักจะถูกทำโทษด้วยการเขียนตีอย่างรุนแรง ทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจสูงขึ้นไปอีก และพร้อมที่จะแสดง ความก้าวร้าวออกมา

เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวย ฉะนั้นครูอาจารย์ทุกคนจึงควรให้ความรัก ความเอาใจใส่และ การยอมรับแก่นักเรียน นอกจากนี้ควรปรับปรุงตัวแบบต่าง ๆ เช่น ครู นักเรียนรุ่นพี่ให้มีคุณภาพดีขึ้น จะสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้บ้าง และควรคัดสิ่งแวดล้อมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวให้น้อยลง เช่น ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ จัดหาที่นั่งให้เพียงพอ เมื่อมีเวลาว่างควรจัด กิจกรรมในโรงเรียนเพิ่มขึ้น เช่น สดุดีให้มีการแข่งขันกีฬา จัดชมรมต่าง ๆ เป็นต้น

1.3 สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและจริยธรรมของเยาวชน สัมควรจะได้วางมาตรการร่วมกันกับโรงเรียนต่าง ๆ ในการป้องกันการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่มของนักเรียนมิให้เกิดขึ้น เพราะจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้อยลงไป นอกจากนี้ควรกำหนดให้มีโครงการในการฝึกอบรมครูและนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นกลุ่ม ให้ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวด้วย

2 ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

2.1 ควรศึกษามโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในระดับประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา เพื่อดูว่าสัมพันธ์กันหรือไม่ จะได้ปลูกฝังแต่เด็ก

2.2 ควรศึกษามโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของครูว่าสัมพันธ์กันหรือไม่

2.3 ควรศึกษามโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัย ว่าสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนอาชีวศึกษา

2.4 ควรศึกษาว่า นอกจากพฤติกรรมก้าวร้าวจะสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนแล้ว จะมี ตัวแปรอื่นใดบ้างที่สัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตน เพื่อการปลูกฝังบุคลิกที่ดีทั้งหมดให้แก่เด็ก

2.5 ควรศึกษาว่า นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนแล้ว จะมีตัวแปรอื่นใดบ้างที่สัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตน

2.6 ควรศึกษามโนภาพแห่งตนโดยแยกเป็นด้าน ๆ เพื่อดูว่าด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านใดบ้างที่ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คมเพชร สัตร์คู่ภูล การศึกษาเปรียบเทียบของคัมภีระกอบตันเคธรชฎก การปรับตัว และ
กิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษา ป กค ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรินญาณิพนธ์ กค.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 98 หน้า อัดสำเนา

✓ สารดี บุญยานันต์ มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้องการสัมฤทธิ์ผลของเด็ก
ที่ประพฤติก้อยตามสังคมและที่ขัดกับสังคม ปรินญาณิพนธ์ กค.ม วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร 2515, 119 หน้า อัดสำเนา

จุมพล ชูลภักธรชวิน มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตามในระดับชั้น ม ค. 3 ปีการศึกษา 2514

ปรินญาณิพนธ์ กค.ม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 112 หน้า อัดสำเนา

เตโช ส่วนานนท์ จิตวิทยาสำหรับครูและผู้ปกครอง พิมพ์ครั้งที่ 4 โอเดียนส์โตร์ 2514,
349 หน้า

ประเทือง แดงงาม การศึกษามโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนของผู้ใหญ่ที่เรียน
สำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในเขตการศึกษา 3 ปรินญาณิพนธ์ กค.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 150 หน้า อัดสำเนา

ประพันธ์ สุทธาวาส ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 56 หน้า อัดสำเนา

X พระณี ชูทัย "มโนภาพแห่งตน" เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนจิตวิทยา
กลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลาง 2525, 266 หน้า

พรธกพิทย์ เกกะนันท์ "อัตมโนภาพ" ประมวลบทความทางจิตวิทยาการศึกษา หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2517, 140 หน้า

พลศึกษา, กรม กองลสารวัตรนักเรียน เอกสารประกอบการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับความ
ไม่สงบในสถานศึกษา 2526, 7 หน้า

- มัญญ์ บุญภาค การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของบิดามารดากับบุคลิกลักษณะของเด็กใน
พระนครและต่างจังหวัด วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 111 หน้า
อัดสำเนา
- ยุพิน นิลย่นต์ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและกิจกรรม
ในวิทยาลัยของนักศึกษา ป.กค. ปีที่ 2 วิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี
ปริญญาโท กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 115 หน้า อัดสำเนา
- สมชัย ชินะตระกูล ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับเกี่ยวกับตน ความเชื่อแบบฝังใจ และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ปริญญาโท กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 77 หน้า
อัดสำเนา
- สมชาย รัตนกุล การสร้างสรรค์ปพลิเคชันวิเคราะห์ลักษณะ ความตั้งใจเรียน และผลสัมฤทธิ์ในวิชา
เลขคณิต ปริญญาโท กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 130 หน้า อัดสำเนา
- ส่วนา พรพัฒน์กุล อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อพัฒนาการด้านความคิดและการเรียนรู้ทางสังคม
ของเด็กไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 3 ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 85 หน้า
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล การศึกษามโนภาพแห่งตน ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจ
ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปริญญาโท กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2514, 96 หน้า อัดสำเนา
- สุพิน พรพิพัฒน์กุล การศึกษาอัตถมโนทัศน์และสติปัญญาของเด็กที่มีผลการเรียนต่ำและสูง
วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล 2524, 53 หน้า อัดสำเนา
- สุภา มาลากุล อ. อรุณยา และคนอื่นๆ พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มของนักเรียนอาชีวศึกษา
2520, 31 หน้า อัดสำเนา
- สุริยงค์ อัยรักษ์ ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน ความเกรงใจของเด็กไทยพุทธ
และเด็กไทยมุสลิม ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปริญญาโท กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2517, 99 หน้า อัดสำเนา

สุวรรณา ภควัตชัย การศึกษาเปรียบเทียบการสร้างความคิดรวบยอดของนักเรียนที่จบชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในโรงเรียน 2 แห่ง ในจังหวัดพระนครศรี

ปริญญาโท ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ 2514, 109 หน้า อัดสำเนา

Ausubel, David P and Floyed G. Robinson School Learning
New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1969. 405 p.

Baruch, D "New Ways in Discipline," Issue in Child Psychology.
edited by Dorothy Rogers, California, Books/Cole Publishing
Company, 1949. 368 p

Bandura, Albert and Richard H Walters, Social Learning and
Personality Development Holt Rinehart and Winston, Inc.,
1963. 237 p.

✓ Berkowitz, L. Aggression A Social Psychological Analysis
New York, McGraw-Hill, 1962. 361 p.

Advances in Experimental Social Psychology. New York,
Academic Press, 1970 392 p

Buescher, Ruth Marie "The Relationship between Selected Noncognitive
Variables and Academic Achievement of College Women in Various
Fields of Study," Dissertation Abstracts International 30
1858-1859-A, 1967

Buss, A.H. The Psychology of Aggression. New York and London,
John Wiley and Son, Inc , 1961 307 p

Chyou Niem, Tien-Ing and Robert R. Collard. "Parental Discipline of
Aggressive Behavior in Four-years-old Chines and American
Children," Proceeding of the Annual Convention of the American
Psychological Association 7(1) 95 - 96, 1972

Dibble, John. "A Study of the Relationship of Certain Factors to
Academic Achievement of Public High School Students of Fairtax
Country Virginia," Doctor's Dissertation School of Education,
The George Washington University, 1966. 64 p

Edwards, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction
New York, Appleton-Century-Crofts, inc., 1957. 256 p

Eysenck, H.J and others Encyclopedia of Psychology New York,
The Seabury Press, Inc , 1979 1187 p.

- Ferguson, G A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4th. ed., Tokyo, McGraw-Hill International Book, 1976. 529 p.
- Feshbach, S "The Catharsis Hypothesis and Some Consequences of Interaction with Aggressive and Neutral Play Objects," Journal of Personality and Social Psychology. 1956. p. 449 - 462
- Frandsen, N Educational Psychology New York, McGraw-Hill Book Company, 1961. 610 p
- Freud, Sigmund An Outline of Psychoanalysis. W.W Norton and Co., 1937. 127 p
- Garrett, H E. Statistics in Psychology and Education New York, David McKay Company, Inc , 1969 491 p.
- Gullford, J P Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill Book Company, 1965 605 p
- Hurlock, Elizabeth B Personality Development. New York, McGraw-Hill Book Company, 1974 503 p.
- ✓ Jackson, Morris Lee "The Relationship between Self-Concept and Academic Achievement among College Women," Dissertation Abstracts International. 1979 1280-A p
- Jone, John G. "Measure of Self Perception or Predictors of Scholastic Achievement," The Journal of Educational Research. 63 201 - 203, January, 1970
- Kaufman, Harry. Aggression and Altruism. New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1970. 165 p
- Kirk, Roger E Experimental Design Procedures for the Behavioral Sciences California, Wadsworth Publishing Company, Inc , 1968. 577 p.
- ✓ Komorita, Nosi I "Concept of Self and Mathematics Achievement," Dissertation Abstracts International. 32(3) 1081-A, September, 1971
- Mayaribanks, Kevin "Environment, Social Class and Mental Abilities," Journal of Educational Psychology. 63 103 - 109, February, 1972.
- Nails, Odell. "Positive Self-Concept as an Influence for Academic Achievement in Inner-City School," Dissertation Abstracts International 32(1) 138-A, July, 1971.

- Punthip Beganun "The Positive Self-Evaluation of Selected Adolescents Living in Group Care," Unpublished Doctoral Dissertation. University of North Carolina at Grunedora, 1974. 124 p.
- Punthip Beganun, Gary L Sapp and Tawin Noisuwan. "The Utility of Verbal Models in Changing Self-Esteem of Institutionalized Thai and American Adolescents," The Journal of Social Psychology. 96 . 155 - 161, 1975
- Purkey, William W. Self-Concept and Social Achievement. New York, Prentice Hall, Inc , 1970 86 p.
- Raimy, V.C "Self Reference in Counseling Interviews," Journal of Consulting Psychology. 12 153 - 156, 1948
- Rogers, Carl M and others "Social Comparison in the Classroom. The Relationship between Academic Achievement and Self-Concept," Journal of Educational Psychology p. 50 - 57, 1978
- Savicky, Andrew The Relationship between Self-Concept and Achievement, Grade Placement, Absences, Sex, Socio-Economic Status and Birth Position among Nominated Gifted Students," Dissertation Abstracts International. 41 997 - 998-A, 1980
- Scott, Phyllis M. and others. "School Reinforcement under Natural Conditions," Child Development 38 53 - 63, July, 1967
- Taylor, June A. and others. "Socialization of Aggression in Low Income Rural Appalachian Children," Proceeding of the 81st. Annual Convention of the American Psychological Association Montreal, 8 691 - 692, 1973
- Valdes, Trivitas M "Parental Attitude and Their Effects on Exceptional Children," Saint Louis University Research Journal. 1(4) . 631 - 642, December, 1970.
- Winer, B J Statistical Principles in Experimental Design New York, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1971 672 p
- Wylie, Ruth C. Handbook of Personality Theory and Research, Chicago, Rank McNally Company, 1968 232 p.

ពាក្យសម្រេច

ตาราง 21 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน

ข้อที่	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	t
1.	0.92	0.08	0.60	0.25	2.807
2.	0.64	0.23	0.24	0.19	3.101
3.	1.00	0.00	0.80	0.17	2.500
4.	0.84	0.13	0.48	0.26	3.000
5.	0.92	0.08	0.56	0.25	3.270
6.	0.64	0.13	0.56	0.25	2.330
7.	0.84	0.13	0.56	0.25	2.330
8.	0.72	0.21	0.32	0.23	3.077
9.	0.52	0.25	0.24	0.19	2.154
10.	0.84	0.13	0.56	0.25	2.330
11.	0.84	0.13	0.44	0.26	3.330
12.	1.00	0.00	0.84	0.13	2.286
13.	0.68	0.22	0.40	0.24	2.154
14.	0.56	0.25	0.20	0.16	3.000
15.	0.96	0.04	0.68	0.22	2.800
16.	0.64	0.23	0.32	0.23	2.462
17.	0.72	0.21	0.36	0.24	2.687
18.	0.40	0.24	0.12	0.11	2.373
19.	0.68	0.22	0.24	0.19	3.438
20.	0.80	0.17	0.48	0.26	2.443

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	t
21	0.56	0.25	0.28	0.21	2.070
22	0.64	0.23	0.36	0.24	2.044
23.	0.76	0.18	0.44	0.26	2.424
24.	0.48	0.26	0.20	0.16	2.171
25	0.84	0.13	0.56	0.25	2.276
26	0.84	0.13	0.28	0.21	4.828
27.	0.64	0.23	0.24	0.19	3.101
28.	0.76	0.18	0.40	0.24	2.791
29.	0.76	0.18	0.48	0.26	2.121
30.	0.88	0.11	0.36	0.24	4.407
31.	0.60	0.25	0.32	0.23	2.029
32.	0.84	0.13	0.28	0.21	4.828
33	0.92	0.08	0.68	0.22	2.202
34	0.88	0.11	0.52	0.25	3.000
35.	0.84	0.13	0.52	0.25	2.602
36.	0.60	0.25	0.16	0.14	3.548
37	0.72	0.21	0.44	0.26	2.044
38	0.88	0.11	0.60	0.25	2.333
39	0.96	0.04	0.64	0.23	3.107
40	0.80	0.17	0.52	0.25	2.171

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	t
41.	0.68	0.22	0.36	0.24	2.370
42.	0.52	0.25	0.24	0.19	2.121
43.	0.64	0.23	0.20	0.16	3.549
44	0.96	0.04	0.64	0.23	3.107
45	0.68	0.22	0.32	0.23	2.687
46	0.40	0.24	0.16	0.14	1.951
47	0.84	0.13	0.36	0.24	3.967
48.	0.88	0.11	0.52	0.25	3.000
49	0.68	0.22	0.24	0.19	3.438
50	0.88	0.11	0.48	0.26	3.306
51.	0.76	0.18	0.40	0.24	2.791
52	0.88	0.11	0.36	0.24	4.407
53	0.72	0.21	0.40	0.24	2.388
54	0.88	0.11	0.52	0.25	3.000
55	0.84	0.13	0.60	0.25	1.951
56.	0.76	0.18	0.36	0.24	3.101
57.	0.92	0.08	0.72	0.21	1.869
58	0.76	0.18	0.48	0.26	2.121
59.	0.76	0.18	0.48	0.26	2.121
60.	0.92	0.08	0.44	0.26	4.138

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	t
61.	0.68	0.22	0.28	0.21	3.053
62	0.84	0.13	0.56	0.25	2.276
63	0.64	0.23	0.36	0.24	2.044
64	0.88	0.11	0.56	0.25	2.667
65.	0.76	0.18	0.04	0.04	7.742
66.	0.92	0.08	0.56	0.25	3.158
67	0.68	0.22	0.36	0.24	2.370
68	0.92	0.08	0.44	0.26	4.138
69	1.00	0.00	0.68	0.22	3.441
70.	1.00	0.00	0.68	0.22	3.441
71	0.76	0.18	0.40	0.24	2.791
72	0.88	0.11	0.48	0.26	3.306
73	0.84	0.13	0.52	0.25	2.602
74	0.92	0.08	0.52	0.25	3.509
75	0.68	0.22	0.40	0.24	2.074
76	0.60	0.25	0.24	0.19	2.727
77	0.92	0.08	0.68	0.22	1.860
78	0.88	0.11	0.60	0.25	2.333
79	0.80	0.17	0.56	0.25	1.860
80	0.84	0.13	0.40	0.24	3.636

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	t
81	0.64	0.23	0.32	0.23	2.370
82.	0.76	0.18	0.44	0.26	2.424
83.	1.00	0.00	0.60	0.25	4.000
84	0.96	0.04	0.56	0.25	3.738
85	0.76	0.18	0.20	0.16	4.828
86	0.91	0.13	0.52	0.25	2.602
87	0.80	0.17	0.32	0.23	3.810
88	0.88	0.11	0.48	0.26	3.306
89.	0.68	0.22	0.40	0.24	2.074
90	0.68	0.22	0.28	0.21	3.053

$$(t_{.05} = 1.64)$$

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ใช้สูตร K R 21

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{nS_t^2} \right)$$

$$n = 90$$

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N} = \frac{2805}{50} = 56.1$$

$$S_t^2 = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

$$= \frac{50 \times 170589 - (2805)^2}{50 \times 49}$$

$$= 296\,969$$

$$r_{tt} = \frac{90}{89} \left(1 - \frac{56.1(90-56.1)}{90 \times 296\,969} \right)$$

$$= \frac{90}{89} \times 0.929$$

$$= 0.9394$$

แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความรู้สึกและความคิดเห็นบางประการของนักเรียน แต่ละข้อ
 ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือแนวการประพฤติปฏิบัติ
 ไม่เหมือนกัน ดังนั้น คำตอบที่ดีที่สุด คือ คำตอบที่ตรงกับความรู้สึก หรือสภาวะที่แท้จริงของนักเรียน
 มากที่สุด โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่นักเรียนเห็นว่าเป็นจริงที่สุด ถ้า
 ข้อความไหนเหมือนนักเรียนมากที่สุดก็ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ใช่" ถ้าไม่เหมือนก็ทำเครื่องหมาย
 ✓ ในช่อง "ไม่ใช่"

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ตัวอย่าง (0) นักเรียนชอบเรียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ		

เมื่อนักเรียนอ่านข้อความนี้แล้ว คิดว่าเป็นจริงก็ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ใช่" ดังนี้

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
(0) นักเรียนชอบเรียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ	✓	

แต่ถ้านักเรียนคิดว่าไม่เป็นจริงตามนั้น คือ นักเรียนไม่ชอบเรียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ
 ก็ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่ใช่" ดังนี้

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
(0) นักเรียนชอบเรียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ		✓

แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1 นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้าได้กับคนทุกประเภท		
2 นักเรียนชอบพูดคำไม่สุภาพในหมู่เพื่อนฝูง		
3 เมื่อเพื่อนทำผิดและโทษนักเรียนจะฝึกสอนเพื่อนคนนั้น		
4 นักเรียนเป็นคนที่ทำอะไรด้วยความมั่นใจเสมอ		
5 นักเรียนรู้สึกว่าครอบครัวมักจะเดือดร้อนกับการกระทำของนักเรียนเสมอ		
6 นักเรียนชอบขัดแย้งและก่อกรวนผู้อื่น เพื่อให้บรรยากาศดีขึ้น		
7 นักเรียนแต่งกายได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะอยู่เสมอ		
8 บ่อยครั้งที่รู้สึกโกรธเมื่อมีคนมาขัดขวางความประสงค์ของนักเรียน แม้ว่าเขาจะมีเหตุผลดีก็ตาม		
9 นักเรียนรู้สึกลาบากใจที่จะพูดคุยกับคนแปลกหน้า		
10 บางทีนักเรียนอยากหาเรื่องชกต่อยกับใครสักคนเพื่อระบายความรู้สึกอึดอัดใจ		
11 นักเรียนมีร่างกายแข็งแรงและกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ		
12 นักเรียนรู้สึกพอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเอง		
13 เคยมีคนข่มขู่หรือขู่คุกคามนักเรียนเป็นคนหลอ		
14 นักเรียนมักกลัวใจเรื่องการเรียน		
15 นักเรียนมีความกังวลกลัวว่าเพื่อน ๆ จะไม่ยอมให้นักเรียนเข้ากลุ่ม		
16 นักเรียนไม่ชอบไปไหน ๆ ด้วยชุดนักเรียน เพราะจะเกรงจะถูกนักเรียนโรงเรียนอื่นมุดถ่ายรูป		
17 นักเรียนมีความวิตกกังวลเรื่องสุขภาพอยู่บ่อย ๆ		
18 นักเรียนรู้สึกวิตกว่าจะทำคะแนนในการสอบได้ไม่ดี		
19 นักเรียนกลัวโดนไล่ออกจากโรงเรียนนี้		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
20. เมื่อนักเรียนทำผิดจะรู้สึกวิตกกังวลกลัวว่าพ่อแม่หรือครูจะรู้เรื่องและหาโทษนักเรียน		
21. กลัวถูกนักเรียนโรง เรียนอื่นรุมตีจนหมดเมล์		
22. มีเพื่อนนักเรียนมักจะเบียดขี้ขึ้นและเป็นอยู่เสมอ		
23. นักเรียนกลัวไม่ทำงานท่าเมื่อเรียนจบ		
24. นักเรียนรู้สึกเป็นกังวลกลัวว่าอุ่อริจะมาแก้แค้น		
25. นักเรียนจะรู้สึกว่าวุ่นใจเมื่อครูเรียกให้ตอบคำถาม		
26. บ่อยครั้งที่นักเรียนรู้สึกว่าหัวใจเต้นเร็วกว่าปกติ		๒
27. โดยปกตินักเรียนเป็นคนหลับง่ายและหลับสบายตลอดคืน		๒
28. นักเรียนรู้สึกว่าตัว เองอ่อนเพลียและเหนื่อยง่าย		
29. บางครั้ง เมื่อนักเรียนอยู่คนเดียว จะรู้สึกกลัวโดยไม่มีเหตุผล		
30. นักเรียนรู้สึกว่าตัว เองไม่เป็นคนขึ้นเตียงและตกใจต่อเหตุการณ์อะไรง่าย ๆ		
31. นักเรียนมีเรื่องกลุ้มใจอยู่บ่อย ๆ		
32. นักเรียนอยากเรียนหนังสือโดยไม่เกี่ยวข้องกับเพื่อน ๆ		
33. โดยปกตินักเรียนจะแบ่งเวลาในการเรียนและการ เล่นให้เป็นเวลาเสมอ		
34. แม้ว่างานที่ครูมอบหมายให้จะน่าเบื่อและไม่น่าสนใจ แต่นักเรียนก็จะทำงานสำเร็จทุกครั้ง		
35. นักเรียนมักจะจำบทเรียนที่ครูสอนไม่ค่อยได้		
36. เพื่อน ๆ มักมาขอคำปรึกษาและความเห็นจากนักเรียนบ่อย ๆ		
37. นักเรียนรู้สึกว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
38 เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมหรือแข่งกีฬา นักเรียนจะให้ความร่วมมือเสมอ		
39 นักเรียนคิดว่าถึงแม้จะขยันเรียนมากกว่านี้ ก็คงจะเรียนได้ไม่ดีกว่าคนที่เคยเรียนเก่งกว่านักเรียน		
40 ผู้ใหญ่เคยชมว่านักเรียนมีความคิดดี		
41 นักเรียนชอบทบทวนวิชาต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ ตลอดเทอมมากกว่าขยันตอนใกล้สอบ		
42 โดยปกตินักเรียนจะทำการบ้านเสร็จทุกครั้งที่ครูสั่ง		
43 เวลาแบ่งกลุ่มทำงานหรือเล่นเกม นักเรียนมักจะเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ยาก		
44 บ่อยครั้งที่นักเรียนรู้สึกง่วงและนั่งหลับในชั้นเรียน		
45 นักเรียนไม่อยากเป็นมิตรกับใคร เพราะคิดว่าคงไม่มีใครชอบนักเรียน		
46 นักเรียนรู้สึกว่าเรียนหนังสือไม่ค่อยทันเพื่อน		
47 นักเรียนเคยได้รับการยกย่องว่ามีน้ำใจเป็นนักกีฬา		
48 นักเรียนชอบโทษตัวเองว่าเป็นคนโง่คร่ำ		
49 ไม่ว่าจะมีความผิดพลาดอะไรเกิดขึ้น นักเรียนมักจะควบคุมสติและอารมณ์ได้ดี		
50 นักเรียนมักจะทำอะไรตามใจตัวเองเสมอ		
51 นักเรียนเป็นลูกที่ทำให้พ่อแม่รู้สึกผิดหวัง		
52 นักเรียนคิดว่าผู้หญิงที่จบปริญญาไม่สนใจผู้ชายที่จบอาชีพ		
53 พ่อแม่ไม่ค่อยให้ความสนใจนักเรียนเท่าที่ควร		
54 นักเรียนเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งของครอบครัว		
55 นักเรียนไม่อยากแสดงออกถึงความสามารถของตัวเอง เพราะกลัวเพื่อน ๆ จะไม่ยอมรับ		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
56. นักเรียนเป็นคนที่มีความคิดแตกต่างกับบุคคลอื่น		
57. นักเรียนชอบทำอะไรบางอย่างอื่นที่ไม่ใช่ตัวนักเรียนขณะมี		
58. นักเรียนมักจะมีความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี		
59. นักเรียนมีความสุขในชีวิต		
60. เพื่อนจำนวนมากนิยมชมชอบในตัวนักเรียน		
61. นักเรียนพอใจที่จะได้อยู่ตามลำพังห่างไกลผู้อื่น		
62. นักเรียนเป็นคนโศกเศร้า		
63. เมื่อมีเรื่องโต้แย้งกับคนอื่น นักเรียนจะพูดด้วยเหตุผลเสมอ		
64. เมื่อนักเรียนทำอะไรไม่สำเร็จจะรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง		
65. พ่อแม่คอยจับผิดนักเรียนอยู่บ่อย ๆ		
66. มีคนเคยว่านักเรียนทำอะไร เชื่องช้า		
67. นักเรียนจะยกย่องคนอื่น เกี่ยวกับผลงานหรือความสำเร็จที่เขาคิดว่าเขาทำได้ดี		
68. นักเรียนเป็นคนสะอาด		
69. นักเรียนเป็นคนที่คิดก่อนทำเสมอ		
70. นักเรียนเป็นคนที่เคยทำสิ่งที่ไม่ดีหลายอย่าง		
71. นักเรียนจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นเพื่อน ๆ ทำสิ่งใด ๆ ได้ดีกว่านักเรียน		
72. นักเรียนรู้สึกมีกำลังใจ มีความเชื่อมั่นในการพูดและการทำงานกับคนอื่น		
73. นักเรียนเป็นที่พึ่งของเพื่อน ๆ ได้		
74. นักเรียนเป็นคนซื่อสัตย์และประหม่าเมื่อเข้าสังคม		
75. รู้สึกว่าตนเองทำงานช้า และบางทีก็ไม่มีใจจดจ่อกับงานที่ทำ		
76. นักเรียนเป็นที่รู้สึกในหมู่เพื่อนฝูงและบุคคลทั่วไป		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
77 การประนีประนอม เป็นการแสดงความอ่อนแอไม่ลุ่มกับ เป็นลูกผู้ชาย		
78. เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกัน ผู้หญิงอาจเอาชนะด้วยการถกเถียง ผู้ชายต้องเอาชนะด้วยการตะต่อย		
79 นักเรียนคิดว่า การรู้แล้วแท้เป็น เรื่องที่น่าอายและยอมไม่ได้		
80 ถ้านักเรียนมีคู่อริ มีโอกาสเมื่อไรจะแก้แค้นทันที		
81 คนที่รักเพื่อนต้องแก้แค้นแทนเพื่อน สิ่งจะเรียกว่า เพื่อนตาย		
82 การแข่งขันกีฬาทุกครั้งต้องชนะ		
83 นักเรียนคิดว่า คนที่กล้าก่อนเรื่องก่อนเป็นคนกล้า		
84 ในการยกพวกตีกัน นักเรียนคิดว่าฝ่ายชนะ เป็นคนเก่ง		
85 นักเรียนคิดว่า การตีกัน เป็นประเพณีของนักเรียนอาชีวศึกษา		
86 ถ้ามีการต่อสู้ระหว่างสถานศึกษา นักเรียนจะเป็นแนวหน้าของหน่วยกล้าตาย เพื่อให้ลุ่มกับ เป็นลูกผู้ชาย		
87 เวลายกพวกตีกันระหว่างโรงเรียน คนที่ไม่รวมกลุ่มแสดงว่าไม่รักโรงเรียนจริง		
88 นักเรียนคิดว่า น่าอายและน่าลุ่มเพื่อกยกพวกตีกัน		
89 นักเรียนไม่เคยหา เรื่อง ใครก่อน		
90 นักเรียนต้องสู้ถ้ามีใครมาทำให้เสียหน้าไม่ว่า เรื่องอะไร		